Bůh je grant!

Hana Frančáková
ČM Fatima v Koclířově

Adalbert

měsíčník královéhradecké diecéze
9/2021 / ročník XXXI / 29 Kč

9 Vzpomínka na léto
13 Poselství papeže ke dni prarodičů a seniorů
19 Úvahy nad Krédem
22 Dvacet let Domova sv. Josefa v Žirči

Královéhradecké diecézní centrum pro seniory
srdečně zve na

XV. diecézní setkání seniorů

Pátek 1. 10. 2021 v Hradci Králové

Kostel Nanebevzetí Panny Marie a Nové Adalbertinum (Velké náměstí)

Téma: Stáří jako inspirace k aktivitě

Program:

Kostel Nanebevzetí Panny Marie	
8:45 – 9:15	Modlitba seniorů za mladé
9:30 – 10:30	Slavnostní bohoslužba - celebrují královéhradecký biskup Mons. Jan Vokál a apoštolský nuncius Mons. Charles Daniel Balvo
Nové Adalbertinum – Velký sál	
10:50 – 11:15	Pozdrav seniorům: Mons. Charles Daniel Balvo
11:15 – 12:00	Duchovní život seniorů: PhLic. Kateřina Lachmanová, ThD.
12:00 – 13:15	Přestávka: malé občerstvení, sdílení, informace z Diecézního centra pro seniory
13:15 – 14:00	Starší lidé jako výzva pro pastoraci: Mons. Josef Suchár
14:00 – 14:15	Přestávka
14:15 – 15:00	S každým z nás se počítá (reflexe): Manželé Marie a Pavel Klimešovi
15:00 – 15:15	Přestávka
15:15 – 16:00	Benefiční vystoupení královéhradeckého dětského sboru Jitro (výtěžek podpoří Domácí hospic Setkání Rychnov nad Kněžnou)

Informace a přihlášky

- Biskupství královéhradecké
  Diecézní centrum pro seniory
  Velké náměstí 32
  500 03 Hradec Králové
- tel.: 495 063 661
- mobil: 737 215 328,
  734 435 360
- e-mail: dcs@bihk.cz,
  cepelkova@bihk.cz
  (koordinátorka)
- web: www.dcshk.cz
  www.simeon.cz

Uzávěrka doručení přihlášek

- 29. 9. 2021

Partneři

Katolický týdeník

karmelitánské nakladatelství

NOE

RADIO PROGLAS

Adalbert

PAPEŽSKÁ MISIJNÍ DÍLA
missio.cz

simeon.cz

Z obsahu

5 rozhovor
Každý máme své místo
Hana Frančáková

10 historie
Historie královéhradecké Bílé věže

13 svatý otec
Poselství papeže ke Světovému dni prarodičů a seniorů

15 osobnosti diecéze
Se skicářem v ruce a láskou v srdci

19 seriál
Úvahy nad Krédem (4)

24 esej
O církvi a modré krvi

27 povídání o zvonech
Vrátit hlas zvonů tam, kde chybí

30 IKD – informace Královéhradecké diecéze

31 Charitní listy

Evidenční číslo: MK ČR E 10261.
Měsíčník. Vydává:
Biskupství královéhradecké,
Velké náměstí 35,
500 01 Hradec Králové.
Adresa redakce:
Tiskové oddělení, Velké nám. 35,
500 01 Hradec Králové,
tel.: 495 063 422,
e-mail: adalbert@bihk.cz
Šéfredaktor: Pavel J. Sršeň

Sazba: Pep-in, s.r.o.
Tisk: Tiskárna v Ráji, s. r. o.,
Semtín.

Cena: 29 Kč.
Roční předplatné: 319 Kč.
Bank. spoj.: Raiffeisenbank, a. s.,
Hradec Králové,
č. ú. 1016004393 /5500,
variabilní symbol 551,
specifický symbol je evidenční číslo čtenáře (viz adresní štítek).

ISSN 2570-7531

Nový začátek je vždy spojen s nejistotou, ale také i s nadějí

Vážení čtenáři,

podle liturgického kalendáře je tento týden sice 22. neděle v mezidobí, ale pro děti, učitele, divadelníky a mnoho dalších profesí to žádné mezidobí není. Je to pořádný a jasně zřetelný začátek nového roku. Zvláště letos je nový start zvýrazněn tím, že navazuje na rok předchozí, který byl poznamenán mnoha neobvyklostmi, snížením sociálních kontaktů, ale také hledáním nových cest.

Pracuji ve školství a vidím, že mimořádně obtížné období prožívalo mnoho rodin, pro něž bylo těžké skloubit pracovní zatížení rodičů, problémy s výchovou a vzděláním dětí a k tomu ještě i mnohokráte finanční potíže. Děti a školy jsou také oběti předchozí pandemie, byť to není často na první pohled zřejmé. Vzniklé škody těžko vyčíslit v penězích nebo jinými čísly. Jsou však zjevné a bude těžké je napravit a narovnat.

Budoucnost je nejistá, určitě ještě nekončí proud změn, nových potíží a nečekaných událostí. Nám však nezbývá nic jiného než do ní vstoupit. Nový začátek je vždy spojen s nejistotou, ale také i s nadějí. Pokouším se v sobě vědomě pěstovat tuto ctnost. Cítím, že mně to přináší klid i určitou vyrovnanost a umožňuje nahlížet na současné potíže s širší i hlubší perspektivy.

Přijetí a otevření se novým situacím a výzvám a jejich využití pro svůj duchovní život i pro život širšího společenství by mělo být rysem autentického křesťana. Kéž nové číslo Adalberta spolu Charitními listy s pozitivními příklady a svědectvími lidí odhodlaných k pomoci povzbudí frustrované a unavené.

Přeji nám všem nejen hezké počtení nového čísla časopisu Adalbert, ale i mnoho odvahy do budoucna.

Jiří Vojáček

Každý máme své místo

Usměvavou **Hanu Frančákovou** nelze přehlédnout. Má přehled a všude je jí plno. O každého se zajímá, ale co vlastně víme o této dělnici na vinici Páně my, kteří jsme si ji zvykli potkávat všude tam, kde jde o Pannu Marii, jejího snoubence Josefa, jejich syna a Hospodina?

Můžete představit rodinu, do které jste se narodila?

Pocházím z rodiny, kde víra zůstala potlačena v čase totality. Protože rodiče mého táty modlitbu a život s Bohem žili alespoň skrytě, podařilo se díky nim, že jsem jako malé pětiměsíční dítě byla pokřtěná. To bylo ale vše, co rodiče pro naroubování mého života na Krista v mém dětství vykonali. A stejně i pro mou, o devět let starší sestru Alici. Pamatuji si ale na hezké chvíle, různá rodinná setkání, společné oslavy u babičky a dědečka. Ti mě také učili tajně prvním modlitbám a vzpomínám si také na takovou tajemnou nedělní atmosféru, když chodívali do kostela. Ale my jsme s nimi nemohli. Tatínek byl myslivec, tak vzpomínám na krásné večery na posedu s ním, zážitky z lovů, honů i různých akcí. S maminkou jsme trávily hodně času v lese a zvláště v době její vážné nemoci jsme se spolu sblížily také duchovně a vlastně ona mi byla vzorem víry a pomohla mi k návratu k Bohu. Základní škola v Moravském Berouně, Gymnázium ve Šternberku, Obchodně podnikatelská fakulta v Karviné – studium jsem ukončila v roce 1995. Byla jsem vždy aktivní v různých kroužcích, hrála jsem na akordeon, recitovala a vystupovala při různých příležitostech.

Měla jste vysněné povolání?

Tak jako mnoho dětí – prodavačkou, učitelkou, lékařkou, dokonce i modelkou. Chtěla jsem studovat sociologii, ale to mi nevyšlo. A pak, při studiu na vysoké škole v Karviné jsem snila o tom, že jednou budu v zahraniční firmě, v kontaktu s celým světem. A to se mi splnilo. Světový apoštolát Fatimy je laické hnutí, které působí ve 110 zemích světa.

Nad založením vlastní rodiny jste rozmýšlela?

Ano. Nikdy by mě nenapadlo, že je v mém životě možná jiná varianta. A dokonce se už schylovalo ke svatbě. Měla jsem vždy hezký vztah k dětem, předpokládala jsem, že jednou budu mít velkou rodinu. A nakonec také to se splnilo. Duchovních dětí a blízkých přátel mám velmi mnoho.

Jak vypadal váš život v letech, než jste přišla do Koclířova?

Po ukončení vysoké školy jsem hodně cestovala. Pak ale přišla doba, kdy jsem se vrátila a vlastně jsem neměla nic zajištěného. Byla to taková moje osobní krize. Spolužáci již měli rodinu nebo lukrativní zaměstnání a já pár dolarových bankovek a nikde žádná práce pro mě. A náhle a nečekaně přišel velký impuls pro změnu mého života. Moje maminka po pouti do Medžugorje zcela změnila svůj život. A v mém nitru se ozývala čím dál silnější touha navštívit také toto místo. Vydala jsem se tedy za Pannou Marií také a po týdenním programu jsem se vrátila proměněná. A tím začal můj život s Bohem. Začala jsem se připravovat k prvnímu svatému přijímání, našla jsem si zaměstnání v Olomouci a žila jsem intenzivním duchovním životem.

A přišel Koclířov…

Mnoho lidí po mém obrácení naprosto nezávisle mi začalo vyprávět o Fatimě a o jednom místě, které by se mi mohlo líbit. Právě tehdy do naší země přijel svatý otec Jan Pavel II. S kamarádkou jsem se zúčastnila setkání s mládeží v Hradci Králové. Bylo to úžasné – poprvé v životě jsem zažila takové společenství mladých, kteří zpívali, tancovali, modlili se. Velmi na mě zapůsobil Svatý otec. A právě ten den jsem se setkala i se službou Fatimského apoštolátu. To byl rozhodující impuls k tomu, abych hned pár dní na to Koclířov – malou vesnici na hranici Čech a Moravy – navštívila. Naprosto mě to místo uchvátilo. Přijela jsem na program 1. soboty, ale hned první večer nás představený centra Fatimy v ČR otec Pavel Dokládal poprosil, jestli nemůžeme pomoci, že se očekává příjezd mnoha poutníků. Takže jsem skončila v kuchyni. Ještě před odjezdem domů jsem chtěla otci Pavlovi poděkovat a rozloučit se. Pamatuji si, jak mi před odjezdem řekl, že myslel, že už zůstanu… Já ale měla tehdy zaměstnání v Olomouci a před sebou cestu do Itálie. Za pár dní jsem už seděla v autobuse – směr Miláno. Opět nový začátek. De facto jsem se jela do Itálie vdát. Jenže mě čekala nová zkušenost modlitby a společenství církve. Vše pro mě bylo naprosto nové. Postupně jsem ale dospěla k tomu, že ten kluk, za kterým jsem jela, není pro mě a já pro něj, i když jsme k sobě navzájem měli velké sympatie. Náš vztah byl spíše jako bratr se sestrou. Bydlela jsem v klášteře v jedné řeholní komunitě, učila se italsky a vlastně i modlitbě. Byla to velká duchovní škola. Asi po půl roce jsme přišli společně na to, že náš vztah raději ukončíme. Náš rozchod byl pro něho taktéž utvrzením duchovního povolání. Dnes je knězem. Po návratu z Itálie jsem prožívala velkou bolest, ale tentokrát už

Májová pobožnost u sv. Jana Pavla II., fatimský areál v Koclířově

Mezinárodní eucharistický kongres v Cebu v roce 2016

ne bez naděje. Modlila jsem se, abych rozpoznala, co mám dělat. Vlastně stále v mém srdci zněla ta věta „…a Vy tu nezůstanete?“ A tak jsem zvedla telefon a zavolala do Koclířova, jestli bych nemohla přijet, že budu dělat cokoliv. Během týdenní zkušenosti mi bylo jasné, že to je přesně to, co hledám. Byla jsem tam, kde bylo potřeba – v kuchyni, se smetákem a hadrou, uklízela jsem dům i toalety. Byl to takový čas hledání, kam patřím. Pak přijeli němečtí rodáci a ejhle, já jsem s nimi mohla mluvit německy, bylo potřeba zavolat do Říma, mohla jsem využít italštinu. Pak zase v kontaktu s mezinárodním centrem Fatimského apoštolátu bylo třeba angličtiny, a já jsem opět mohla nastoupit. Postupně se tedy moje zapojení dotvářelo. Díky službě ve Fatimském apoštolátu se dostávám také ke službě v diecézi, jehož katedrála je zasvěcena Svatému Duchu.

Kolik let již pracujete v Koclířovské Fatimě?

S velkým kufrem jsem přijela na první listopadovou sobotu v roce 1997 a od té doby je pro mě Koclířov nejen místem služby, ale i domovem a místem, které mám ráda a které mě spojuje s mnoha lidmi u nás i v zahraničí, vlastně na všech kontinentech světa.

Rozhodla jste se tedy vzdát se rodiny…

Tuto věc vyřešil Hospodin. Moje služba je tak časově náročná, že by už nezbýval čas na rodinné povinnosti. Byla to věc vývoje. Za ta léta, co jsem ve Světovém apoštolátu Fatimy, jsem postupně zatoužila po zasvěceném životě. Protože Fatimský apoštolát je laické hnutí, zatím bez statutu zasvěceného života, žiji toto zasvěcení zatím soukromě. A vím, že nejsem sama. V současné době mezinárodní prezident Prof. Américo Pablo López Ortiz (Portoriko) připravuje Stanovy pro zasvěcený život v našem hnutí. Jeho členy nejsou jen laici, ale i řeholníci z jiných společenství, kněží i biskupové. Je rozšířeno do 110 zemí celého světa. Od roku 1999 jsem členkou Mezinárodní rady Světového apoštolátu Fatimy. V Koclířově je národní centrum Fatimy pro Českou republiku a také regionální centrum pro země bývalé východní Evropy. Věřím, že brzy budou připravena pravidla pro zasvěcený život ve Světovém apoštolátu Fatimy. Moc se těším a tento úmysl nesu v srdci.

Stala jste se vedle Mons. Pavla Dokládala tváří ČM Fatimy. Jak to vnímáte?

To jste mě rozesmál. Každý člověk by měl být tváří místa, kde žije, pracuje, kam patří. Každý dostává od Boha mnoho darů, ne pro sebe, ale aby mohl přinést užitek. Spíše než tváří, stala jsem se vedle otce Pavla spolupracovnicí na společném díle. Je to stálá příležitost, učit se novým věcem. Já se učím od něho a on zase spoléhá, že já umím to, co on ne. A pak také nejsme „ostrov“ a často potřebujeme společenství, pomoc v něčem, co neumíme nebo ještě častěji nač mně, nám už nezbývají síly. Každý, kdo je v Koclířově zapojen do služby, má své místo. A když odejde, modlíme se za někoho, kdo jej nahradí. Někdy to vypadá dost dobrodružně i napínavě. Jsem vděčná za každého, kdo je v Koclířově „spolutvůrcem“, jak říkával podobně arcibiskup Karel Otčenášek, když chtěl vyjádřit vděčnost i za tu nejnepatrnější pomoc. A tak to vnímám i já, když se k nám pro dny, kdy je v Koclířově více lidí, připojí dobrovolníci a pomocníci (Mt 18,20). Modlíme se společně za dar nových duchovních povolání pro službu v Českomoravské Fatimě. Za tím, co je vidět, však stojí mnoho těch neviditelných, kteří tvoří duchovní zázemí i vše, co je potřeba k tomu, aby naše centrum mohlo poskytnout otevřenou náruč pro každého, kdo k nám přichází. Od otce Pavla jsem se naučila mnohé. Jako nejdůležitější vidím, být naroubován k Církvi, podporovat našeho otce biskupa a tvořit místní Církev, v našem vikariátu, diecézi i naší zemi. Ve Fatimském apoštolátu zase je důležité spojení s mezinárodní Fatimou a jednotlivými regiony světa. V Koclířově je regionální centrum pro země východní Evropy. A také přesná kopie Capelinhy z Cova d´Iria jejíž stavbu připravujeme u nás v Koclířově.

Díky Fatimě jste procestovala mnoho míst ve světě. Jste ráda, že jste Češka?

Ano. Vždycky, když jsem se ze zahraničí vracela, jela jsem domů. Je krásné, že mohu stále objevovat své kořeny, naše národní světce. Při našich poutních programech vozíváme s sebou sošku Pražského Jezulátka. Vždy mě fascinuje, kolik lidí má k našemu „nejznámějšímu světci“ hluboký vztah. Otec James Manjackal

Modlitba sv. růžence v hradeckém studiu rádia Proglas

Služba kmotry při biřmování

z Indie často vzpomíná, že se už v mládí modlil za Československo a prosil malého Ježíška za pád komunismu u nás. V jednom supermarketu v Itálii, když jsme se stavili na nákup a paní pokladní uviděla malé Jezulátko, přiběhla k nám, s úctou poklekla, políbila ho. Lidé se chtěli s Jezulátkem fotit, dotknout se, mnozí vzpomínají na osobní návštěvu v Praze. A mám ještě mnoho různých krásných zážitků z dalších zemí.

Předpokládám, že stereotypu se v Koclířově obávat nemusíte.

Tak to tedy určitě ne. Častokrát, i když je něco naplánováno, musím počítat se změnou programu a počítat s tím, že to, co je třeba zajistit, musí ustoupit něčemu důležitějšímu. A v tom je takové kouzlo, Hospodin má pro nás překvapení každý den. A stále je příležitost k přinášení obětí. V letních měsících přichází více lidí k nám a během roku zase vyjíždíme do regionálních center Fatimského apoštolátu po celé České republice k setkání i vzájemnému povzbuzení, i když v čase covidových restrikcí jsme jezdit nemohli.

Máte vůbec vlastní domácnost, musíte se věnovat klasickým domácím pracem?

Protože v Koclířově byla prodána fara, tak využíváme prostory, které patřily k bývalému klášteru Školských sester sv. Františka. Otec Pavel bydlí v domečku sv. Josefa, kde i já mám kancelář a pokoj, takže mi připadá i starost o domácnost. Přiznám se, že to není právě moje parketa a navíc často už ani nezbývá čas mezi tím, co během dne konám. Ale zatím vše funguje, a když je potřeba něco zašít, vyspravit, naštěstí mám kolem pomocníky. V domečku je samostatné topení, to zvládá i otec Pavel. Ale je pravda, že celý areál kolem střediska Fatimy je rozsáhlý a vždy dáváme přednost úpravám na místech, kam přijde nejvíce návštěvníků.

Jak vypadá váš běžný den pro Fatimu?

Každý den začíná vždy ranní modlitbou společně se členy Světového apoštolátu Fatimy. Obnova zásvětného slibu a ranní modlitba je vlastně takovým startem do nového dne, kdy si uvědomuji své závazky a zároveň ve spojení s ostatními je to velký dar společenství. Služba u nás je postavena na každodenním slavení mše svaté a společné modlitbě svatého růžence, ráno, v poledne a večer. Celodenní adorace každou středu je pro mě příležitostí k osobnímu ztišení, když mohu dát hodinu k setkání se „skrytým Ježíšem“. Ve středu a v pátek jsou postní dny. Je to takový velký dar, že nemusím nic připravovat, ale zase na druhou stranu – v postních dnech je otec Pavel výkonnější, a tak se stává, že ve čtvrtek nebo v sobotu trávím většinu času zpracováním toho, co napíše a připraví. Každý měsíc jsou největším dnem první sobota a 12. a 13. den. V tyto dny bývá u nás živěji, a tak je třeba zajistit mnoho úkolů, aby vše mohlo dobře proběhnout. Často vyřizuji různé hovory, připravujeme programy, jsem kontaktní osobou pro různé aktivity. Můj život je zcela spojen s Koclířovem, a tak svůj čas rozděluji mezi aktivity, které konáme ve Fatimě, ale také ve farnosti a obci, a protože jsem spolupracovnicí otce Pavla, zajišťujeme akce Diecézního poutního centra v naší diecézi a pomáháme při různých národních poutních programech nebo mezinárodních setkáních.

Je ještě něco, co jste v Koclířově objevila?

V Koclířově je další velký poklad – úcta ke svaté Filoméně, malé velké světici. V této době se opět velmi rozšiřuje. Dokonce jsme založili i modlitební skupinku a každý týden se setkáváme u jejího oltáře. Během školního roku se setkáváme s dětmi místní mateřské a základní školy a s naší koclířovskou scholou obohacujeme liturgii a také se účastníme i při různých společenských událostech v obci. Vše, co konáme, vkládáme do modlitby, a to považuji za nejdůležitější při přípravách i samotném průběhu. Po skončení děkujeme při Mši svaté.

Přinesla vám doba covidu i něco pozitivního?

Stejně, jako asi každého, zasáhl tento čas i mě a nás. Úplně na začátku jsme asi měsíc zůstali zcela uzavření pro veřejnost. Žádný z programů, modliteb jsme ale nezrušili. Bylo nás deset a společně jsme trávili tento čas v modlitbě a prostřednictvím internetové kamery jsme mohli být ve spojení s velkým zástupem lidí. Byli

Mezinárodní rada Světového apoštolátu Fatimy při jednání v centru Domus Pacis ve Fatimě

jsme vlastně celý čas spolu jako rodina. Lidé nás povzbuzovali, psali nám, a dokonce tyto zprávy jsme i vydali v jubilejní brožuře při díkůvzdání za 25 let ČM Fatimy v Koclířově (srpen 2020). Když nebylo možné nikam jezdit a něco organizovat, tak se rozšířil program právě pro živé vysílání. Otec Pavel zopakoval biblické hodiny a také začal psát knihu „Fil 4,13". Téměř každý večer byl vyplněn telefonáty s mnoha lidmi a také jsme s kamarádkou ze Slovinska a jejími přáteli vytvořili modlitební evropské společenství a jednou za týden jsme se modlili sv. růženec za Evropu, ukončení pandemie. Ani s mezinárodní radou Fatimského apoštolátu nešlo se sejít jinak, než díky zoom konferenci. A tak jsme založili měsíční setkání on-line. Mnoho lidí využilo této doby k tomu, že začali sportovat, odpočinuli si... Mně se nic takového nepodařilo. Protože tatínek bydlí sám a nebylo možné jej tak často navštěvovat, zajistila jsem mu internetové připojení, a tak jsme mohli být spolu i takto spojeni. A on skoro každý den „chodil" do Koclířova na Mši svatou. I se sestrou si v této době více volám.

Jak relaxujete? Dovedete úplně vypnout a zalenošit si?

No, to mi moc nejde. Ale když už dochází síly, nejvíce si odpočinu tím, když mohu odjet „ukrýt" se k sestrám, nastavím si režim off-line a jen spím, modlím se, mám čas na hezkou knížku, nemusím nic vyřizovat. Takový čas s Pánem je úžasný restart do další služby. Mám ráda vodu, moře. Ráda cestuji – ale teď kdo ví, jak to bude možné. Relaxuji i při zkouškách a vystoupeních s naší koclířovskou scholou, ráda poslouchám vážnou hudbu. Někdy mi stačí ale i chvilka u nás na hoře Blahoslavenství, kde je moc krásně.

Církev prožívá složité období, co je podle vás nyní třeba, aby ji lidé stále považovali za důvěryhodnou instituci?

Církev je pro mě rodina. Velmi mě oslovil otec Dolindo Ruotolo, který říkával v těžké době svého života: *„Církev je Ježíš"*. Ježíš, kterého bezvýhradně miluje a je mu poslušná. V představených – kněžím, biskupům, papeži. Není to jen Církev, která prožívá složité období. Ale především rodina, schází úcta k životu a Božím zákonům. To, co schází, je často to nejjednodušší. Osobní posvěcení, setkání s Pánem při slavení Eucharistie, v modlitbě, ztišení, adorace. Já sama vnímám velkou sílu v modlitbě svatého Růžence. Vzpomenu znovu na otce Jamese, který se nás vždy ptal: *„Co je Boží vůle pro každého z vás?"* A my jsme se naučili správné odpovědi *„Moje svatost!"* (1Sol 4,3 a také Řím 6,22). Právě v osobním posvěcení, na které je třeba si vždy najít čas a vždy něco vylepšovat, spatřuji cestu k důvěryhodnosti. A to platí pro každého. Boží zákon je daný, není třeba vymýšlet nic nového nebo upravovat podle vývoje společnosti a doby, ve které žijeme. Jsem si jistá, že pravá důvěra lidí k Církvi nespočívá v přiblížení Církve k tomu, co chce společnost, ale v tom, aby Církev i její členové, představitelé, zůstali věrní. A nenechali se znechutit *„nikým, ničím ani sami sebou"* (to říkává vždy s úsměvem arcibiskup Ján Sokol), když se jim něco nepodaří. Pro mě je Církev přístav mezi dvěma sloupy. Na jednom je Eucharistie, na druhém Panna Maria. Právě v této zátoce může být Církev důvěryhodná. A já se zde cítím v bezpečí.

A když je zraňována lidmi světa, bolí mě nejednota a rozdělení. Posilou pro mě je vědomí příslibu Pána *„Hle, já jsem s vámi po všechny dny"* (Mt 28,20), *„Pekelné mocnosti ji nepřemohou"* (Mt 16,18) i Mariino *„A nakonec Mé Neposkvrněné Srdce zvítězí!"* (Fatima 13. 7. 1917)

Bůh je grant – a dopřává svým dětem mnoho. Tak se nebojme HO prosit a nezapomínejme MU děkovat.

Díky, Ježíši, díky, Maria... Láska Kristova je tak nádherná!!! Děkuji všem, kdo jsou také spolutvůrci mého života...

Pavel J. Sršeň

Vzpomínka na léto

Přelomové období

Je fakt, že oficiálně je v kalendáři přelomovým obdobím čas kolem Nového roku – nový letopočet ukazuje, že začíná opravdu něco nového. Nicméně v praxi se ukazuje, že snad největší změnou pro náš životní rytmus je začátek září, kdy končí prázdniny, období dovolených, končí čas léta a začíná nový životní řád. Nejen ve školách a domácnostech, ale i ve farnostech se rozjíždějí různé aktivity, společenství i kurzy.

Pro někoho je přitom útěchou vzpomínka na nedávné období výletů a dovolených. Možná se to jeví jako zbytečné marnění času, ale pokud z toho dokážeme vybrat něco pro své poučení, povzbuzení, stojí to za to.

Krušné hory

Já jsem mohl, kromě jiného, letos v srpnu prochodit přes 90 km Krušnými horami a poznat tak krásu poněkud pozapomenutých a opomíjených hor. Je tu možno navštívit městečka a obce s tak krásnými názvy jako Luby, Kraslice nebo Boží Dar. Jdete desítky kilometrů a nepotkáte skoro nikoho, jen hluboké lesy, pastviny, spoustu hub, hřiby uvidíte i podél cesty, máte možnost přemýšlet, meditovat...

Boží Dar

Zastavím se u dvou zážitků, které spolu souvisí. Když jsme dorazili do městečka Boží Dar, sice trochu pršelo, nedaleký Klínovec byl schovaný v mracích a hustém dešti, ale káva a štrúdl od kamarádů, kteří nelenili sehnat toto milé občerstvení, byl krásným dárkem. Kolem náměstí byly obchůdky, pošta i hospůdky spojené s trochu kýčovitým vyjádřením Ježíška jako symbolu Boha, který obdarovává člověka. Navzdory všem povrchním reklamám jsme si mohli uvědomit, že nic není samozřejmostí, ale že vše je Božím darem. Nejen ten štrúdl, nakonec pěkné počasí na Klínovci, úspěšné dosažení cíle cesty, vše.... To, co nám tento svět i život nabízí, je velká milost od Pána a je za tím ukrytá obrovská Boží fantazie a láska...

Zázrak v údolí Stříbrného potoka

V jiné etapě našeho putování se nám stalo, že jsme se ocitli v údolí Stříbrného potoka, a když jsme chtěli kamarádovi zavolat, abychom se s ním převezli na místo noclehu, zjistili jsme, že nemáme vůbec žádný signál. Kolega obětavě pobíhal kolem dokola, ale nic. Dost unavení jsme se odhodlali vydat zpět pěšky (do cíle to bylo kolem deseti kilometrů). Mne napadlo, že by nás třeba mohlo vzít nějaké auto. Ovšem dopravní frekvence byla v té oblasti hodně slabá, tak několik aut za hodinu. Ale sotva jsme vyšli, přiblížilo se auto. Na mé váhavé zamávání vůz kupodivu zastavil a dvě sympatické dámy zastavily dvěma mužům s holemi v rukou. Cestou jsme si hodně povídali a já jim také s vděčností řekl, že jsou pro nás takovým darem z nebes, ve chvíli, kdy jsme to moc potřebovali. Když se ty ženy dověděly, že jedeme na faru a že vezou křesťany, jako i živého kněze, zase měly radost ony. Měl jsem pocit, že jsme byli Bohem obdarováni všichni. Později jsem se za ně pomodlil, jak jsem jim i na rozloučenou slíbil.

Bůh ví, co potřebujeme

Ano, i takové zážitky můžeme mít z prázdnin. Bůh se stará, vždy o nás ví. Velmi dobře ví, co potřebujeme, a někdy přispěchá na pomoc úplně nečekaně, skoro zázračně. Jako my jsme nečekali, že v odlehlé krajině, kde většina lidí na víru jakoby rezignovala, se najdou tak milí, ochotní a Bohu otevření lidé. Zkusme si na to vzpomenout ve chvílích, kdy nám bude smutno, nebo něčemu nebudeme rozumět. Bůh našim problémům rozumí dobře a pro každou situaci má nějaký originální dárek.

Do nového školního roku vám žehná

P. Jan Linhart

Knižní tipy

Karmelitánské nakladatelství

www.ikarmel.cz
Komenského 328, 509 01 Nová Paka
Velké nám. 36, 500 01 Hradec Král.
zasilky@kna.cz, tel. 384 420 295
www.kna.cz/prodejny

Kardinál Stefan Wyszyński
Nekorunovaný král Polska

Stefan Wyszyński (1901–1981) v době komunistického útlaku podporoval v polských městech i na venkově víru Božího lidu. Třikrát ve svém životě přečetl Marxův Kapitál, aby věděl, jak vést s protivníkem ideový střet. „Máme právo ve všem obětovat sebe sama, ale nesmíme obětovat diecéze, církev ani věřící.“ *Brož., 176 stran, 229 Kč*

Cesta malých kroků
Chiara Petrillová:
svědectví nejbližších

Příběh trojnásobné maminky Chiary Petrillové, která v 28 letech zemřela na rakovinu, je známý díky životopisu Smrt nemá poslední slovo. Knížka Cesta malých kroků obsahuje svědectví těch, kdo Chiaru provázeli v posledních letech jejího života. *Brož., 120 stran, 249 Kč*

Pohled na katedrálu Svatého Ducha by byl bez Bílé věže neúplný

Hodinový stroj Josefa Božka je z roku 1829

Historie královéhradecké Bílé věže

Hradecká Bílá věž už stojí přes 400 let. Má kuriózní hodiny a druhý největší zvon v Čechách. Hradec Králové má panorama, které charakterizuje několik dominant. Jednou z nich je i sestava věží na Velkém náměstí. Věže katedrály Svatého Ducha, Bílé věže, z některých pohledů můžeme přičíst i kapli svatého Klimenta a dvojvěží bývalé radnice. Dnes se ale zaměříme na Bílou věž, ze které je vidět nejen na celé město, ale i na Krkonoše a Orlické hory.

Stavba Bílé věže, jejíž původní název byl Nová věž, byla započata v roce 1509. Tehdy byly postaveny jen základy a zdi se vystavěly po první římsu. Z finančních důvodů pokračovala stavba věže až v roce 1574 z milodarů měšťanů. To vše na místě kaple svatého Klimenta, která byla v té době zpustlá. Na průčelí Bílé věže je dokonce i její otisk. V roce 1578 byla dokončena věž po zvonové patro a postupně se pokračovalo se stavbou dál. A proč dostala věž název Bílá? Kvůli bílému kameni, který byl na její stavbu lámán u obce Boháňka – Skála. Jedná se o hořický pískovec.

Jak se zvon Augustin dostával na Bílou věž

Zvon byl instalován v Bílé věži v roce 1581. *„Existuje zápis o tom, že když zvon vytahovali, začala jim hořet lana. Zvon spadl, ale nerozbil se. Když se před několika lety postavilo lešení, zkoumala se zvonová okna a zjistilo se, že padá teorie o tom, že by zvon dostávali dovnitř skrze okna. Uprostřed je sloupek. Ten by se musel vyndat a kružba v okně by musela být osazena až poté, co se vytáhne zvon. Ty kameny jsou ale napevno se zdivem. Venkem to tedy nebylo možné,“* řekl vedoucí odboru památkové péče hradeckého magistrátu Jan Falta.

Ve hře tak byla varianta středem zvonové věže. Když se restauratéři dostali při obnově na úroveň klenby, bylo zjištěno, že je tu dřevěný strop. *„Když se dendrochronologicky datoval, přišlo se na to, že je mladší než stavba věže, ale současně je starší než záznam o vytažení zvonu nahoru. Zvon tedy tehdy zřejmě vytahovali prostředkem, když tu nebyla vložena patra,“* uvádí Falta.

Jak to tedy bylo s hořením lan? Zvon se tahal středověkým vrátkem. Na něj se

namotala lana a to umožnilo, že se náklad mohl tahat nahoru. *„Lze si tedy představit, že když máte velký náklad a malá lana, tak to začne prokluzovat a právě tím třením to mohlo začít hořet,“* doplnil.

Ve zvonovém patře byla dřevěná okna vyzděna, protože do nich pršelo a zvonová stolice začala hnít. Velice brzy po dokončení byly dodělány i zvýšené parapety. Když byl zvon ve zvonovém patře, vyzdila se další dvě patra. Věž tak má stabilitu a při zvonění se nekýve, ale vlní.

Každý zvon je velmi zajímavou památkou. Jinak tomu není ani s Augustinem. Zvon má stále stejný zvuk, jaký měl, když se na něj zvonilo poprvé. *„Můžeme tedy zažívat něco, co zažívali naši předchůdci několik stovek let nazpátek,“* říká Falta. Hradecké zvony jsou sladěny tak, aby se při nich dalo zpívat. Tónina i melodičnost připomíná skladbu „Narodil se Kristus Pán“. Zvuk Augustina se po roce 1968 odmlčel na dlouhých třicet let. Když se renovoval, bylo to podle Falty velké dobrodružství. *„Musel být vyjmut z ložisek a nadzvednut, protože se nadzvedávala i zvonová stolice, aby se daly vyjmout shnilé trámy, které se vyměnily za nové. Na čas tedy musel být zabalen do bublinkové folie a textilií.“*

Současné schody se při zvonění zasunou. Když se nezvoní, návštěvníci mohou po vysunutém schodišti vyjít na ochoz. Schody na Bílé věži jsou nové.

Před rekonstrukcí tu byla dřevěná patra. Při poslední rekonstrukci na přelomu 80. a 90. let 20. století se postavila ocelová konstrukce se schodištěm. To ale bylo vystavěno tak, že znemožňovalo zvonit na zvon Augustin. *„Když se mělo zvonit, tak se muselo jedno rameno schodiště rozšroubovat, odzvonit a zase ho bylo nutné sešroubovat. Pak se tedy zvonit přestalo. Když se plánovala nová rekonstrukce, řeklo se, že musí být umožněno na zvon zvonit,“* vzpomíná.

V dosud nepřístupných prostorách věže je téměř tunový skleněný model Bílé věže od sklářů z Nového Boru. Měří 3,8 metru a je světovým unikátem. Zachycuje Bílou věž s původní gotickou kaplí.

Když bylo v roce 2014 postaveno lešení, nechával se provést průzkum vnějšího pláště Bílé věže. Při něm se zjistilo, že byly jednotlivé kameny podepsány stavitelem. *„Teorií je několik. Patrně to bylo z toho důvodů, že kámen se shromažďoval delší dobu, v lomu si stavitel vybíral jednotlivé kvádry a takto si je označoval. Mohlo to být i z pohledu zaplacení, jakým je dnešní fakturace, ale to se nedozvíme,“* zmiňuje Falta. Je zde přibližně sedmdesát podpisů. Některé jsou kompletní, jiné přelomené. Nekompletní podpisy jsou na místech, kde kámen končí. Některé jsou obrácené. Stavitel se tedy na věži přímo podepsal. *„Pro návštěvníky ale kameny viditelné nejsou. Přišlo se na ně až při čištění pláště Bílé věže. Ve vrchních patrech jsou vidět i stopy dlát, kterými se kameny sekaly. Právě podepsané kameny jsou ve vyšších patrech,“* doplňuje.

Hodiny jsou hradeckou kuriozitou

Na Bílé věži jsou ze všech čtyř stran hodiny. Hodinový stroj Josefa Božka je z roku 1829. Nahradil hodinový mechanismus z roku 1591. Aktuálně jsou na Bílé věži tři hodinové stroje. První je Božkův, druhým je hodinový stroj, který byl instalován v roce 1989. V současné době je tu elektronický hodinový strojek. To, že velká ručička ukazuje hodiny a malá minuty má své opodstatnění. Pro lidi pracující ve městě i na polích v okolí, bylo v dřívějších dobách důležité vidět především to, kolik je hodin. Minutám se taková váha nepřikládala.

Uvnitř překvapí moderní architektura propojená s multimédii

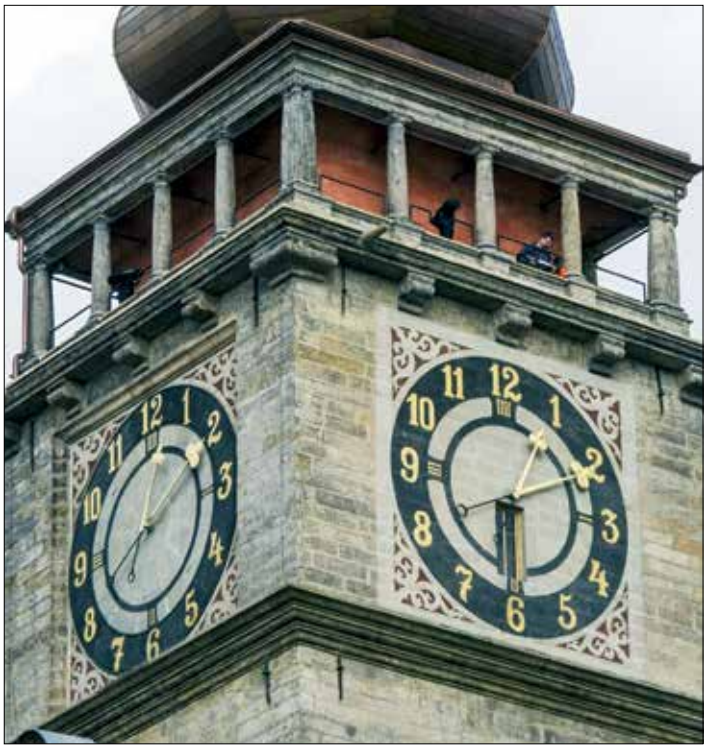

Na Bílé věži jsou ze všech čtyř stran hodiny

Ochoz Bílé věže

Ochoz je ve výšce přibližně padesáti metrů. Na konci 16. století byla na východní stranu ochozu vystavěna komora, která spolu s celým posledním patrem věže sloužila jako byt hlásného. Později byla komora zbourána a byt zanikl.

Na Bílé věži se uskutečnilo za posledních dvacet let pouze pět svateb.

Na ochozu je kamenná dlažba, která byla opravena kvůli špatnému stavu. Původně se myslelo, že je pod ní násyp, ten se prozkoumá a provede se opatření proti vodě, aby do ní nezatékalo. Kvůli lešení tu mohla být vybrána jen tři místa pro sondáž, kde se našel násyp. Když se lešení v roce 2014 rozebralo, začala se rozebírat i dlažba. Jenže pod násypem byla překvapivě cihelná dlažba. *„Při sondážích se tedy pracovníci trefili zrovna do míst, kde byly vzduchové kapsy, a na cihelnou dlažbu nenarazili. Cihelná dlažba byla daleko starší než kamenná, která tu v současné době je. Pokud by ale byla na ochozu původní cihlová, návštěvníci by byli v ochozu o několik centimetrů níže a současně by byl i problém s odvodněním, protože chrliče byly nad dlažbou,“* uvádí Falta.

Střecha byla nejprve renesanční

Bílá věž má barokní helmici. V renesanční podobě byla dostavěna po ochoz, kde byla stanová nízká střecha. V roce 1589 byla věž zakryta provizorní jednoduchou střechou a až v roce 1729 se vztyčila barokní část střechy. Věž je renesanční, ale odevšud je vidět střecha s barokní lucernou.

Na úplném vrcholu střechy je šesticípá hvězda, symbol Hradce v podobě lva, který drží písmeno G a makovice, do které byly v průběhu staletí ukládány artefakty a důležité dokumenty.

Před začátkem projektování obnovy Velkého náměstí, ke kterému došlo před několika lety, se prováděl archeologický průzkum. Zjistilo se, že tu terén padal velice rychle dolů. Do katedrály se šlo do kopce. Teď je to téměř po rovině.

Bílá věž má jednu ohromnou krabici dokumentací. Nejen kvůli samotné obnově, ale i kvůli tomu, aby bylo vše zadokumentováno pro příští generace.

Okolí Bílé věže

V místě nynější přístavby Bílé věže stával dům, který se zboural ve 30. letech. Až do 50. až 60. let bylo na půdorysu torzo domku, kterým se chodilo na kůr kaple svatého Klimenta. Při poslední rekonstrukci uskutečněné v 80. letech, bylo torzo zbouráno a propojeno tak, že se dá aktuálně chodit na kůr točitým schodištěm. *„Točité schodiště je v okně a je tu zajímavá majetkoprávní záležitost. Když po něm jdete, jste střídavě na městském a na církevním majetku,“* zmiňuje Falta.

Okolo Bílé věže byl hřbitov. Když se prováděl archeologický průzkum vstupu do věže, hned se u něj našel nebožtík. Hřbitov byl okolo katedrály, končil s fasádou současného hotelu Vacek a ulice K Pivovaru byla poloviční. Hřbitov byl až do poloviny náměstí svatého Jana Pavla II. V sondách byly i zajímavé nálezy. Unikátním nálezem byla kostra dítěte, která měla zachované vlasy přes několik století. Mělo totiž měděnou čelenku. Měď se rozpouštěla a konzervovala je.

Katedrála Svatého Ducha nebyla na Velkém náměstí v čele. Byla oddělena hřbitovní zdí a navazovala na ni škola a domek hrobníka. Stavba byla ale mladší než hřbitov. Hřbitov byl totiž archeologickými sondážemi nalezen pod jejími základovými konstrukcemi. *„Jsou tu nebožtíci z různého období a jsou těsně pod dlažbou, přibližně třicet centimetrů. Je zde více než sedm vrstev nebožtíků. S panem archeologem Bláhou jsme odhadovali, že tu může být třeba sto tisíc nebožtíků, kteří jsou tu za několik století.“* dodal na konec našeho povídání Jan Falta. První pohřbení jsou orientováni a leží ve směru východ-západ. Od barokní doby už ale tak orientováni nejsou a leží spíše směrem ke zdi. Tedy ve směru jih-sever.

Vrchol náměstí byl ve středověku v místě, kde stojí katedrála. Ta byla postavena na nejvyšším místě. Náměstí se postupně vyrovnávalo a bylo modelováno tak, aby z něj mohla stékat voda. Hřbitov se navyšoval až do konce 18. století. Poté se zrušil a musely se provést terénní úpravy. Jelikož navršení hřbitova přesahovalo prahy dveří do kostela, musel se terén snižovat tím, že se prsť ze hřbitova odvezla na hřbitov do Pouchova. Zda je hřbitov i pod Bílou věží se neví.

Kateřina Malá, hradeckadrbna.cz

Při ideálních podmínkách lze z Bílé věže pozorovat opravdové dálavy

Světový Den prarodičů a seniorů se slavil i v katedrále Sv. Ducha

Papež František na starší generace nezapomíná

Poselství papeže ke Světovému dni prarodičů a seniorů

Letošní rok je prvým rokem, kdy byl, na popud papeže Františka, ustanoven **25. červenec** Světovým dnem prarodičů a seniorů.

Máme pravda různé „Světové dny“, když pominu ony profánní, jako kupř. světový den vody, rybářství, zdraví, životního prostředí a dalších; nabízí nám i církev své „Světové dny“: sdělovacích prostředků, Bible, zasvěceného života i nemocných, oblíbené jsou i „Světové dny mládeže“, ale jako ve společnosti, tak i v životě Církve, stojí senioři v pozadí. A právě oni jsou, jak bylo mnohokrát církevními Otci zdůrazněno: *„pokladem a bohatstvím, církve“*. Ač nejsem zastáncem medializování a popularizování některých skupin – tento světový den seniorů skutečně vítám. Tak jako zmíněný „Světový den nemocných“, i „Světový den seniorů“ poukazuje a vyzdvihuje ty nejslabší, odstrkované, marginalizované. Ty, kteří vyžadují naši pozornosti a péče. A stejně tak i ti, kteří nás, skrze utrpení nemoci a bezmocnost stáří, mohou mnohým obdarovat.

Celé poselství Sv. otce Františka se nese v takovém až familiérním a osobním duchu. List je kupříkladu psán v neformální 2. osobě jednotného čísla – oním „ty“. **Jakoby Sv. otec promlouval ke každému jednotlivě, zvlášť**, ačkoli je list adresován miliónům seniorů, babiček a dědečků, na této planetě.

Ústředním mottem poselství je věta evangelisty Matouše: *„Já jsem s vámi po všechny dny.“* (Mt 28,20) Pravda u Matouše je použito množné číslo, ale František důsledně používá čísla jednotného – tedy: *„Já jsem s tebou po všechny dny.“* Jen pro ilustraci Františkova rukopisu budu citovat úvod do tohoto poselství:

„‚Já jsem s tebou po všechny dny‘ – je příslib, který dal Pán učedníkům předtím, než vystoupil na nebe, a který dnes opakuje i tobě, milý dědečku, milá babičko. Tobě! ‚Já jsem s tebou po všechny dny‘, jsou slova, jimiž bych se rád, jako římský biskup a jako senior, stejně jako ty, na tebe obrátil u příležitosti prvního Světového dne prarodičů a seniorů; celá církev je ti nablízku – lépe řečeno, je nám nablízku: má o tebe starost, má tě ráda a nechce tě nechat samotného!“

Hned v druhém odstavci zmiňuje František **těžkosti této doby, spojené s pandemií**. Onemocnění, odchod mnoha blízkých, dlouhá doba izolace. Neřeší pandemii, nahlíží ji prizmatem starých a nemocných, a on má dobrý pohled – daný jeho přirozenou empatií i tím, že je sám nemocným seniorem, k čemuž se také, bez patosu, upřímně hlásí.

Od třetího odstavce se odvolává na **sv. Jáchyma** – rovněž starce. Zmiňuje tradici, podle níž byl sv. Jáchym vyřazen ze společenství, protože neměl potomky. To byla velká bolest Jáchyma i Anny. Jejich život bez potomků byl považován za zbytečný. Ale Bůh, kterému není nic a nikdo lhostejný, posílá Jáchymovi anděla se zprávou o ukončení jeho trápení. (Nevím,

Knižní tipy

Nakladatelství Portál

Portál, s. r. o., Klapkova 2, 182 00 Praha 8, t. 283 028 111, www.portal.cz
FB: nakladatelstvi.portal

Hanns Dee, Regine Hatt

Tajemství vůní a chutí
Jak působí na naši psychiku

Vliv chutí a vůní na náš život a naše chování bývá často opomíjen, ale přitom je často využíváme. Proč nám ve stavu zamilovanosti chutnají jiné věci než jindy? Jaké chuťové buňky mají znalci vína? A jak nás vůně nenápadně manipulují k dalšímu nakupování? *Brož., 144 s., 249 Kč*

Anton A. Bucher

Psychologie štěstí

Kniha se věnuje různým pojetím štěstí, způsobům, jak štěstí měřit, faktorům štěstí (biologickým, genetickým, osobnostním, sociodemografickým, v podobě aktivity a vztahů, v podobě náboženství a spirituality), efektům štěstí (na zdraví, kognitivní schopnosti, morální jednání) i strategiím zvyšování štěstí. Je oceňována pro svou srozumitelnost a přehlednost. *Váz., 348 s., 599 Kč*

mohu se jen domnívat, že datum 25. 7. bylo úmyslně zvoleno v předvečer svátku seniorů sv. Anny a Jáchyma). Opět cituji Sv. otce: *„Ale Pán mu poslal anděla, aby ho utěšil. Když celý smutný zůstával za branami města, zjevil se mu Pánův posel, aby mu řekl: Jáchyme, Jáchyme, Pán vyslyšel tvou vytrvalou modlitbu …“*

Sv. otec záměrně hovoří o bolesti starců Anny a Jáchyma, aby mohl dospět ke katarzi: *„I když se zdá všechno temné, jako v těchto měsících pandemie, Pán i nadále posílá anděly, aby utěšili naši samotu a opakovali nám: ‚Já jsem s tebou po všechny dny.‘ Říká to tobě, říká to mně, říká to všem. Právě to je smysl tohoto Dne.“*

Poté, v souvislosti anděla, který promluvil k Jáchymovi, připojuje povzbuzení: *„Přál jsem si, aby ke každému dědečkovi, každému starému muži; ke každé babičce a každé staré ženě – zvláště těm, kdo jsou mezi námi nejosamělejší – přišel na návštěvu anděl.“* Připomíná, že náš anděl bude mít různou tvář. Někdy tvář vnoučat, jindy příbuzných, blízkých … Zdůrazňuje, jak důležité jsou pro opuštěné seniory návštěvy, pozornost, objetí. A také Pánovo slovo v Písmu sv. *„To nám pomáhá pochopit, co dnes Pán žádá od našeho života.“* Poté se Sv. otec odvolává na vlastní příklad, kdy jej Pán povolal na papežský stolec *„když byl už v důchodcovském věku a nepředstavoval si, že ještě dokáže udělat něco nového“*. Z toho vyplývá výzva: *„Nebát se nových začátků s vědomím, že Pán je s námi a je nám vždycky blízko. Pán je věčný a nikdy neodchází do penze. Nikdy!“*

Sv. otec František pokračuje výzvou k seniorům, že: *„naším povoláním je chránit kořeny, předávat víru mladým a starat se o malé. Nezáleží na tom, kolik je ti let … protože neexistuje věk odchodu do penze od úkolu hlásat evangelium, od úkolu předávat tradice vnukům. Je třeba vydat se na cestu a především vyjít ze sebe a začít něco nového. I pro tebe existuje obnovené povolání v tomto rozhodném okamžiku.“*

Dále se Sv. otec opět vrací k pandemii s připomínkou, že *„z krize, do níž nás svět vrhá, nevyjdeme stejní; vyjdeme jako lepší, nebo horší.“* A sociální rozměr přežité krize? *„Kéž objevíme, že potřebujeme jeden druhého a že jsme si jeden druhému dlužníky, aby naše lidská rodina znovu ožila… Nikdo se nezachrání sám. Jsme dlužníci jedni druhých. Všichni jsme bratři a sestry.“*

V další části svého poselství rozvádí Sv. otec František svoji vizi tří pilířů zítřejšího světa: **sny**, **paměť** a **modlitba**.

Sny uvádí příslibem proroka Joela: *„Vaši starci budou mít věštecké sny a vaši jinoši uzří vidění. Budoucnost světa je ve spojenectví mezi mladými a starými. Kdo jiný, než mladí mohou převzít sny starců a nést je vpřed? Proto je třeba i nadále snít; sny o spravedlnosti, o míru, o solidaritě … je třeba, abys i ty svědčil, že z prožité zkoušky lze vyjít obnovený.“*

Sny jsou propleteny s pamětí … Udržovat živou **paměť** je skutečným posláním každého starce: mít živou paměť a přinášet ji druhým … Paměť může pomáhat v budování lidštějšího a přívětivějšího světa. Bez paměti nelze budovat nic; základem života je paměť.

A nakonec **modlitba**: Stařec František se odvolává na jiného starce, svého předchůdce, Benedikta XVI., který řekl: *„Modlitba starých lidí může chránit svět a pomáhat mu výrazněji, než námaha mnohých.“* To řekl na konci svého pontifikátu, v roce 2012 a stařec František (který dobře ví, jak je těžké dýchat jen jednou plící) dodává: *„Tvá modlitba je cenným zdrojem, je to jedna plíce, které se nemůže církev ani svět odříkat.“* (*Evangelii Gaudium*).

Úplně na závěr cituji poslední odstavec tohoto poselství: *„Prosím Pána, aby každý z nás rozšířil své srdce a učinil ho citlivým pro utrpení těch posledních a schopným prosit za ně. Kéž se každý z nás naučí opakovat všem slova útěchy, kterými jsme byli dnes osloveni i my: ‚Já jsem s tebou po všechny dny!‘ Kupředu a odvahu! Ať vám Pán žehná.“*

Lze si představit povzbudivější závěr? „Kupředu a odvahu! Ať vám Pán žehná.“

Jiří Vojtěch Černý

Životní přátelé František Lukeš a Karel Svolinský

Vitráž dle návrhu Karla Svolinského

Se skicářem v ruce a láskou v srdci

Letošní rok je rokem stého výročí narození probošta poděbradského **Františka Lukeše**, který byl více než tři desítky let přítelem **malíře Karla Svolinského**. Seznámili se v době, kdy mladý kněz František Lukeš musel opustit Náchod, odejít do Libice nad Cidlinou a poté na faru v Činěvsi. V té době se ti dva poznali, spřátelili a šli životem společně. Malíř a kněz, kterému umělec říkal po moravsku velebníčku.

Svatý Kopečku, kosteli vlající na hoře zelené, korouhvi této krajiny tiché a svěcené, spravedlivou sílu, dětské oči a jazyky ohnivé dej nám všem, ať to, v co věříme dnes, též zítra provedem!
Svatý Kopeček (závěr básnické sbírky Jiřího Wolkera Host do domu, která vyšla v roce narození P. Františka Lukeše)

Na Svatém Kopečku u Olomouce, který byl tehdy jedním z nejproslulejších míst na Moravě, se Karel Svolinský narodil 14. ledna 1896. Zažil tedy v dětství všechny ty krásné poutě s hlasem zvonů, lidovými kroji, komediantskými atrakcemi. A nejen to. Na Kopečku žili také lidoví umělci, kteří všecku tu slávu tvořili, byli i v příbuzenstvu budoucího malíře. Ve chvílích volna mu strýček Ferda kreslil, teta Tonča hrála na půdě loutkové divadlo. Malého chlapce okouzlovaly i obrázky, které zůstaly po zemřelém dědečkovi, dovedném malíři pokojů, který vyzdobil nejeden kříž v okolí. Babička, jak se na Moravě říkalo stařenka, jezdila s pouťovým zbožím a cukrovím po jarmarcích. Když se jednou vnoučka zeptala, co by chtěl z jarmarku přinést, pohotově odpověděl: *„Tužku táákhle velikou, aby se nikdy nevypsala.“* Tužka pokoušela malého Karla neustále a jejímu vábení neodolal ani při hodinách určených jiným předmětům. Pan učitel mu některé z kreseb vzniklých pod lavicí zabavil, schoval si je a vrátil je po mnoha letech umělci už velmi známému.

„Dílo Karla Svolinského jsem znal už jako chlapec, z pohlednic nebo dětských knížek, které ilustroval,“ vzpomínal probošt František Lukeš na svého přítele v roce desátého výročí jeho úmrtí. Jednoho dne jsem zkusil panu profesorovi napsat, co kdyby mně odpověděl. Možná, že to dnes vypadá jako troufalost, ale byla to moje snaha poznat ho. Nejen jako malíře, ale skutečně člověka, dostat se do jeho blízkosti. A kupodivu, pan profesor mi odpověděl. Napsal mi hezký dopis, poslal mi obrázek, o který jsem žádal, a pak mě pozval k nim. Tak to začalo. Přijížděl jsem k němu, paní Svolinská nám připravovala oběd, nebo naopak oni přijížděli do Činěvse. Tam jsem prožil většinu kněžského života, od roku 1956 až do roku 1990. Na tamní stařičké vesnické faře se o nás starala Liduška, moje hospodyně. A tak mezi námi rostlo přátelství. To je vždy takový úžasný dar, to je víc než peníze. Já myslím, že většina lidí si přeje šťastný

domov a dobré přátele. A samozřejmě zdraví. A tak já jsem v panu profesorovi Svolinském nenašel jenom dobrého malíře, ale dobrého přítele.

„Zmíněný první obrázek, který Karel Svolinský pro Františka Lukeše namaloval, byl obraz Panny Marie. Od té doby ho provázel celým životem.

Já jsem přímo chtěl obrázek Panny Marie, a sice v takovém lidovém stylu. Pan profesor to jinak ani nedovedl. Já si myslím, že to je právě to krásné, když někdo namaluje Pannu Marii v lidovém pojetí. Barokních nebo renesančních obrazů Panny Marie je mnoho a určitě jsou velmi cenné, ale mně připadá přirozenější prostý obrázek, jaké maloval pan profesor. Je v něm plno poezie, je v něm mnoho toho, co já ještě ze sebe mohu doplnit do podoby, jak ji ztvárnil pan profesor. Prostě styl, který si pan profesor ve svém uměleckém díle oblíbil, mně byl nesmírně blízký. Třeba jeho betlémy, jak jsou krásné, i když si tam mnoho věcí přimýšlel, ptactvo, houby, ryby tam třeba má, ale tím to všecko zlidšťuje. Tím tu úžasnou událost narození Páně činí nám blízkou, takže když ty obrázky vidíme, můžeme si říct klidně *„nám, nám narodil se.“* Nám, lidem obyčejným a prostým.

„Karel Svolinský byl v letech minulých prezentován jako malíř folklorista, jako malíř národopisných obrázků a črt, ale probošt poděbradský František Lukeš nejlépe věděl, kolik jeho obrazů bylo inspirováno náboženskou tematikou.

Pan profesor těžce nesl, že ho pokládali jen za folklórního nebo národopisného malíře. Chtěl jím být, samozřejmě, ale ne výlučně. Jeho dílo je daleko širší než národopis. A to náboženské, to je v díle Karla Svolinského docela přirozené. Vždyť vyrůstal na Svatém Kopečku, kde se setkával s krojovanými skupinami, s korouhvemi, které nesli poutníci, slyšel tam ty venkovské dechové hudby, denně téměř byl v té nádherné svatokopecké bazilice Navštívení Panny Marie, kde se zúčastňoval všelijakých obřadů, a právě tyto dětské dojmy se nesmazatelně vepsaly do jeho duše. Tvrdil, že dětství je rozhodující, že to, co člověk pozná v dětství, jde s ním celým životem. Že každý popud, který na dítě působí, zůstává hluboko na dně duše člověka. A byly to právě ty náboženské dojmy, které ho utvářely. Až do konce svého života vzpomínal, jak ho maminka vedla za ruku na půlnoční. Cítil teplo její ruky. Ještě před smrtí mi to říkal, jako by se v něm pořád ozýval ten velký vánoční chorál Narodil se Kristus Pán. Náboženství procházelo celým životem pana profesora. Tím ovšem nechci dělat z něho člověka nábožného, k tomu měl dost daleko, k takové té pravověrné katolické a křesťanské víře, ostatně jako mnozí umělci. Ale byla mu sympatická a z jejích podnětů čerpal. Svědčí o tom třeba okna svatovítské katedrály nebo okna v kostele v Letovicích. Pro mě přes 30 let kreslil výlučně náboženské obrázky, k Vánocům, k velikonočním svátkům. A ke konci svého života mi namaloval podobu Krista Ježíše ukřižovaného. Několikrát, z vlastního popudu. V něm bylo něco, co pořád a pořád vyrůstalo z jeho dětských vzpomínek. Náboženství je silou člověka, je oporou člověka. Je samozřejmé, že v určitém období se tomu všemu dokázal i vzdálit, jako mnozí světští lidé. Ale ke konci svého života se k tomu zase vracel jako k něčemu, co ho vytvářelo. Co tvořilo ve svém jádru podstatu celého jeho života, co má dávalo životní filozofii. Být mravným člověkem, konat jen to dobré a správné, dávat lidem krásu, vést je ke štěstí. V tom viděl křesťanský princip morální, který mu nikdy nebyl cizí. A mnohokrát se jej snažil ztvárnit ve svém obrovském díle.

„Na činěveskou faru za proboštem Františkem Lukešem zajížděl Karel Svolinský i v čase druhého vatikánského koncilu (1962–1965). Koncil měl mj. výrazný vliv na proměnu liturgie v katolické církvi. V té době uznávaný a respektovaný umělec navrhoval oltáře pro kostely v obcích Činěves, Dymokury a Chotěšice.

To jsou kostely, které jsem spravoval, které pan profesor dobře znal, mezi nás tam chodíval a snažil se nám také při jejich výzdobě pomoci. Dovedl se vcítit do nálady prostých lidí, věděl, že do těch vesnických kostelů patří něco jednoduchého, srozumitelného a prostého. Profesor Svolinský byl autorem mnoha operních a činoherních scén. Měl krásnou představu o prostoru, jak ho naplnit. Pamatuju, jak si vytvářel ze staniolu takové malé divadlo, vytvářel kulisy, osvětlení si dělal. Nejdřív v malém, aby to pak bylo provedeno ve velkém třeba v Národním divadle. Prostě pan profesor byl člověk velmi pracovitý a než něco udělal, tak si to důkladně promyslel. I úpravu chrámových prostor.

„Oltáře pro bohoslužbu čelem k lidem vznikaly na činěveské faře podobně jako návrhy scénické.

Návrhy dělal pan profesor z dektury, tak se říkalo kusu kartonu, krabicové lepenky. Šel se samozřejmě podívat do kostela, aby věděl, kam to přijde, mezi jaké oltáře. Měl vynikající výtvarný cit, který mnoha lidem chybí. Dokonce i kněžím, mnozí dovedou dát do kostela cokoliv, co jim přijde pod ruku. To pan profesor neznal. A chtěl věci prosté. Krása podle něj nebyla v něčem velmi drahém. Pro něho krása byla jednoduchá a prostá. To měl v sobě hluboce zažité, a to pokládal za smysl celé své práce. Jak něco namaloval a viděl, že to není krásné, tak to zahodil. Umění bylo podle něj výrazem krásy, umění má vést k mravnosti, umění má zušlechťovat.

„Karel Svolinský miloval hudbu, mezi jeho oblíbené skladatele patřil Leoš Janáček. Snad pro nezvyklou melodiku, vycházející z lidové hudby malířovy rodné Moravy. Z jeho oper měl rád především Její pastorkyňu.

Žil hudbou a bez hudby si vůbec nedovedl život představit. Ale když tvořil, muselo být absolutní ticho, ani já jsem nesměl mluvit a žádná hudba nesměla hrát. Tvořil v jakémsi vytržení, ze kterého ho nic nesmělo rušit, aby se mohl plně výtvarně vyjadřovat. Ale když poslouchal, tak poslouchal. Mohl bych jmenovat několik takových případů, kdy pan profesor dovedl rázně zakročit, když jsem pustil desku a někdo se začal bavit. Okamžitě šel

a gramofon zastavil. Buď se bude poslouchat nebo se budeme bavit, obojí dohromady nejde. V tom byl naprosto důsledný. Onu hudbu nepokládal za nějakou dekoraci, bral ji třeba jako knihu, kterou čteme. Denně poslouchal noční rozhlasové koncerty, jestli při tom občas usnul, to nevím. Ale hudbu chápal jako něco výlučného, ne jako současní lidé, kteří musí mít pořád nějakou hudební kulisu, aby vůbec mohli pracovat. On, když ta hudba zněla, tak mohl jen poslouchat.

„ Myslíte, že v té hudbě nacházel něco, co svým perem nedokázal vyjádřit, zeptala jsem tenkrát na poděbradské faře probošta Františka Lukeše.

Pan profesor často vyprávěl, jak poprvé byl v Národním divadle. Jak to na něho svátečně zapůsobilo, jak nápis „Národ sobě“ se mu vepsal do duše. Uvědomil si, že tvořit pro národ chce po celý svůj život. Divadlo byla sváteční chvíle, která ho dostávala do jiného světa, kde se všechno pojí – nádherné výtvarné umění, krásná scéna, hudba, zpěv. Tím pan profesor žil, a když už byl na opeře, tak soustředěně naslouchal. Sedával jsem mnohokrát vedle něho, ničím se nenechával rušit, dokázal se vžít do děje jako by byl uprostřed. On šel na operu, aby něco znovu prožil, třeba při té Její pastorkyni, kterou tak důvěrně znal. Jednou v závěru měl slzy v očích, zas na něho silně zapůsobilo to, co se tam stalo, viděl v tom vítězství lásky a pravdy. Myslím si, že podle toho principu posuzoval celý lidský život.

„ Jaký člověk byl Karel Svolinský, nemohla jsem se nezeptat. Stejně prostý jako kresby, které tak důvěrně známe?

Ještě prostší než jeho kresby. Zvláště k tomu, ke komu tak nějak přilnul. To se dovedl otevřít jako se květ otevírá slunci. On měl rád ty nejjednodušší lidi, vždycky říkal, že právě prostí lidé jsou ti praví lidé. Venkovští lidé, kteří dřou, ale dokážou se upřímně bavit, společensky vystupovat, i když třeba zrovna nemají společenský úbor, ale znají bodrou srdečnost, takové lidi měl rád. Jako měl rád staré stromy, kterých si někdo ani nevšimne, tak měl rád i staré lidi. Viděl v nich životní zkušenost, obrovskou práci, která je za nimi. Tvář, která byla upracovaná, mu byla nesmírně blízká. Do tváří babičky nebo dědečka je vepsán celý život, právě takové typy pan profesor hledal do svého díla. Lidi prosté a jednoduché, ale upřímné. Na venkově byl ve svém živlu a nepohrdal nikým. Naopak, byl rád, když se mohl s někým zastavit. Karel Svolinský byl vynikající člověk. Já jsem mu mohl všechno říct, on mě taky někdy vynadal, a vždycky mně říkal: *„Pane faráři, vy často z té kazatelny poroučíte lidem, ale poručte si taky sám sobě. To je daleko větší umění. Já vidím, že si sám sobě poručit nedovedete.“* Dávám mu za pravdu, člověk i sobě musí poručit. Mám práci, tu televizi zhasnu, i kdyby tam bylo kdovíco. Mám práci, tak si prostě poručím. Nejde jenom o televizi, to jde o celý lidský život ... nejdi tam, mohlo by to být pro tebe nebezpečné. Poruč si, nemusíš všechno mít, nemusíš všude být. Právě sebekázeň pan profesor až do konce svého života velmi zdůrazňoval.

Karel Svolinský patří mezi lidmi velmi oblíbené malíře

„ Přemýšlím, jaké asi byly dny na faře v Činěvsi, když tam Karel Svolinský společně se svou ženou Marií, akademickou sochařkou, za Františkem Lukešem zajížděl.

Lepší jsem nikdy v životě neprožil. Naprosto přátelské, naprosto upřímné, naprosto jednoduché. Pan profesor měl rád nejobyčejnější jídlo, nejobyčejnější společenství, třeba těch vesnických lidí. Potom příroda, do které rád chodil. To byl úžasný svět, venkovské cesty, meze, pole, luční kvítí. To bylo pro něho to krásné. Někdo jde lesem a nevidí nic. Pan profesor šel krok za krokem a všude viděl život. Támhle veverka, v dálce laně, to bylo pro něho úžasné divadlo, pravé a přirozené, divadlo, které tady je už od stvoření světa. Houba, která roste támhle pod stromem, kytička nebo ptáci, kteří zpívají, to byla pro něho hotová symfonie. Symfonie stvoření, symfonie lesa, kde listy šumí a potůček zurčí. To byl svět pana profesora, nádherný a úžasný. Ten svět chtěl přiblížit v díle, které nám dal. Proto si myslím, že jeho dílo je jako křišťálová studánka. Všecko vyvěralo z prostoty jeho duše a z touhy národu něco dát. Možná tak pokračoval v díle Alše nebo Mánesa. Je pravda, že ve svém

díle působil jako buditel, což mu mnozí zazlívali. Za každou cenu něco nového a moderního, i když je to hloupost, to se mu naprosto příčilo, proto se nedá zařadit do žádného malířského směru. Karel Svolinský šel svou cestou, což by měl každý umělec. Jít svou cestou, ale obohatit národ, ze kterého povstal a kterému je každý člověk pořád něco dlužen. V této krajině se narodil, jí má něco dát. Mezi těmito lidmi se narodil, těm má něco dát. Ne ve smyslu šovinismu, to naprosto ne, ale ve smyslu ... jsme lidé, patříme k sobě v této krajině a musíme se navzájem doplňovat a navzájem zušlechťovat. To je možná smysl celého díla pana profesora.

„ František Lukeš býval často u toho, když Karel Svolinský tvořil. Ať už v jeho pražském bytě nebo na faře v Činěvsi. Mohl tedy vydat svědectví o tom, jak tvořil.

Pan profesor tvořil lehce, já jsem ho nechával malovat, co chtěl. Jakmile bych totiž po něm chtěl něco, co necítil v sobě, tak by to bylo těžké. Kdybych mu něco předpisoval, bylo by to proti principu jeho práce, která byla vždycky ze srdce. Ale dovedl vyhovět i mým přáním. Když jsem chtěl něco svátečního, Vánoce nebo Velikonoce, to měl v sobě. Ale když bylo mezidobí, tak jsem mu dal jen papír a pan profesor kreslil, protože musel. Jako já mluvím, protože musím, tak on musel kreslit. Když jsem neměl připravené pero, tak bylo zle: *„Velebníčku, kde je pero, kde je tužka, cožpak nevíte, že jsem malíř, cožpak já tady budu jen tak sedět, přineste mně pero.“* Tak jsem donesl pero, tužku, pastelky, on tvořil a v tom byl tak šťasten, tak nevýslovně šťasten, že může tvořit, že může něco dávat, jako by jeho život byl životem pro druhé. Co namaloval, to mně tam nechal jako svůj dar. Liduška, moje hospodyně, upekla buchty nebo udělala škvarky, nebo jsme mu dávali ovar, to bral s velkou radostí, ale peníze žádné. Jeho odměnou pro mě byla ta kresba a jeho přátelství. A já jsem rád, že ty kresby mám, protože vytryskly z lásky, to je vždycky to nejhezčí.

„ Co dělal s kresbami, které pokládal za nepodařené?

Ty roztrhal. Někdy málo, a tak jsem si je vzal, slepil a mám je. Jednou to zahlédl, tak už potom ty kresby trhal na cucky, abych už to neslepil. To dělal už na uměleckoprůmyslové škole. Říkali mně jeho žáci, že když něco odložil, oni si to brali. Dobře věděli, jaký je to malíř. Tak to trhal na kousíčky, aby z jeho rukou nevyšlo nic nepěkného. Nic, co on by vyhodil, i když my to pokládáme za krásné.

„ Více než tři desítky let šli bok po boku malíř Karel Svolinský a kněz František Lukeš. Jaké je poselství společně prožitých let, která v roce 1986 ukončila umělcova smrt?

To přátelství pokládám za nejhezčí, co mně bylo v životě dáno. Bylo naprosto upřímné, pro mě životodárné. Seznámil jsem s uměním a s prací umělce. Seznámil jsem se s divadlem a s prací pro divadelní scénu, s hudbou. To byl všestranný člověk, který mě vytvářel. Tím, že byl starší než já, tak jsem v něm viděl otce. A on ve mně zase syna, který musí být poučován, napomínán, potřebuje usměrnění, ale to všechno dělal s láskou. Nic krásnějšího jsem nepoznal. Jsem kněz, nemám vlastní rodinu, tu mou vytvářejí přátelé. Rodák ze Svatého Kopečku Karel Svolinský patřil mezi ty nejpřednější.

Eva Zálešáková

Úvahy nad Krédem (4)

A znovu přijde, ve slávě, soudit živé i mrtvé a jeho království bude bez konce...

V našich předchozích úvahách jsme naznačili klíčovou roli Ježíšova zmrtvýchvstání jako východiska christologie a trinitologie Kréda. Ježíšovo vzkříšení je ovšem též základem veškeré křesťanské eschatologie, neboť otevírá ve stvoření a v dějinách novou perspektivu, totiž čekání na Pánův návrat a eschatologické naplnění všech lidských příběhů i celku světa. Přesvědčení, že znovu přijde, ve slávě, soudit živé i mrtvé a jeho království bude bez konce, vychází ze Vzkříšení, neboť v této události poslední věci již začaly a v jistém smyslu už jsou přítomny. Zkusme si to přiblížit názorněji:

Podle starokřesťanské tradice je slunce symbolem zmrtvýchvstalého Krista. Východ slunce symbolizuje jeho povstání z moci smrti do slávy Otcovy a jeho kosmickou vládu. Vycházející slunce je ale v křesťanském starověku současně znamením navracejícího se Krista, který vystupuje ze skrytosti a ustanovuje Boží království na zemi. Právě prostupování symboliky v obrazu slunce na východě nám poskytuje představu o tom, jak úzce byla spojena víra ve vzkříšení s nadějí paruzie. Tím se ovšem nechce říci, že po Kristově vzkříšení a nanebevstoupení (jsou to dva aspekty jediné události) by věřící byli opuštění. Nikoliv. Ten, jenž vstal z mrtvých, se již vrátil, stále přichází v eucharistii a právě jako ustavičně přicházející zůstává nadějí světa.

Vyznání víry v souvislosti s paruzií zmiňuje radostnou zprávu pro svět – Ježíšův soud nad živými i mrtvými. Krédo se tu dotýká srdce evangelia. Ano, poslední slovo nad osudem člověka nebude patřit násilí, zapomnění, nemoci či smrti, nýbrž Ježíši. Právo posledního slova nebude mít lež, zloba či lhostejnost, ale Kristova pravda a láska. Jeho království bude bez konce. Kristovo vzkříšení, jež se událo v dějinách a zahrnuje i materii, koresponduje s dějinným a kosmickým eschatonem. Nelze nevzpomenout na modlitbu zrozenou v palestinském křesťanství Marana tha! (1 Kor 16,22) – *„Pane, přijď“*, jež míří k tomu, po němž třetího dne zůstal prázdný hrob a který v poslední den dovrší stvořený čas a hmotu, dějiny i svět.

Víra v opětovný Kristův příchod je tedy druhým pilířem křesťanského vyznání a je stejně významná jako vzkříšení. Tato víra má celou řadu implikací, ze kterých však zmíníme jedinou, a tou je konec času, přesvědčení, že dějiny skončí, že jeden den v kalendáři bude dnem posledním. Přemýšlení o tom, kdy to bude, přenechme však náboženským blouznivcům, a připomeňme podstatné: Ježíš přijal tělo a stále zůstává člověkem, který v Bohu navždy otevřel prostor lidského bytí (k této myšlence se vrátíme v závěru Kréda u slov: očekávám vzkříšení mrtvých a život budoucího věku). Vzkříšený volá celý svět do této Boží otevřenosti, aby na konci byl Bůh všechno ve všem a Syn mohl Otci odevzdat celý v sobě shromážděný svět.

Jakkoliv je víra ve slavný Kristův příchod zásadní, musíme být v našich představách „jak“ bude vypadat nanejvýš zdrženliví. Nový zákon mluví o tom, že při paruzii dojde k univerzálnímu vzkříšení, jinými slovy, že tělo a materie budou zahrnuty do spásy. Stojíme před tajemstvím Kristova soudu a Boží spásy. Jistě však neporušíme povinnou střízlivost, když budeme tvrdit, že smrt už nebude, ani omezení daná smrtelností, že Bůh osuší všechny slzy, že nic nezůstane beze smyslu, že všechno bezpráví bude řešeno. Posledním slovem

dějin bude vítězství lásky. V „mezidobí“, tj. v čase čekání, se pak od křesťanů žádá bdělost.

Příští úvahu budeme věnovat právě tomuto „mezidobí“ mezi Kristovým prvním a druhým příchodem, tedy času církve, která dostává od Vzkříšeného dar Parakléta. V pátém díle tohoto malého seriálu úvah o Krédu nás tedy čeká meditace nad články o Duchu Svatém a církvi.

P. David Bouma

ThLic. David Bouma, Th.D.

vyučuje na Katedře kulturních a náboženských studií PdF UHK a Katedře filozofie a systematické teologie KTF UK. V diecézi působí jako capellanus specialis. Mimo to vypomáhá v duchovní správě na Pražském Předměstí v Hradci Králové.

Počátky Vatikánských muzeí

Psalo se 14. ledna 1506. Na pahorku nad Koloseem, zvaným Colle Oppio, kde kdysi stával Neronův zlatý dům, později srovnaný se zemí a zahlazený stejně jako vzpomínka na neblaze proslulého císaře, nezůstalo už téměř nic ani z monumentálních lázní, vybudovaných na začátku 2. století císařem Trajánem. Rozkládaly se tam vinice, které o něco víc než rok dříve zakoupil římský aristokrat Felice de Fredis od sester sv. Kateřiny Sienské. Při sezonních pracích narazili jeho vinaři na překážku, která se ukázala být nejsenzačnějším objevem své doby. V téměř dokonale zachované skulptuře rozpoznali humanisté **sousoší Láokoónta a jeho synů**, které Plinius starší už v prvním století znal z Titova paláce a popsal jej jako nejkrásnější dílo antiky.

Papež Julius II. neváhal a vyměnil Láokoónta za důchody z mýtného u Lateránské brány (Porta S. Giovanni). Sousoší bylo převezeno na nádvoří vatikánského Belvederu a proudy návštěvníků nebraly konce. Před očima Římanů ožíval příběh kněze, který marně varoval občany Tróje před přijetím dřevěného koně z rukou nepřátel, jak Virgilius vylíčil v Eneidě (II, 46–49). Bohyně Athéna neprominula věštci jeho dalekozraká slova a seslala na Láokoónta a jeho syny Antifanta a Tymbrea dva velké mořské hady. Právě okamžik marného souboje trojice postav se smrtonosnými plazy zachytili rhodští sochaři Agesander, Athenodoros a Polydorus v prvním století před Kristem, alespoň podle Pliniovy atribuce. Někteří badatelé se dnes přikládnější spíše k tezi, že jde o římskou kopii podle helénského originálu. To však nic nemění na skutečnosti, že Láokoón se stal základem papežské sbírky antických soch. Na počin Julia II., hrdého na svůj původ z rodu zakladatelů Věčného města, gens Iulia, odvozujícího svůj původ od Iula, totiž Ascania, syna Aeneova, navázali další renesanční papežové z rodu Medicejských – Lev X. a Klement VII. – a jejich další nástupci. Z vatikánského Nádvoří soch se napříště stala povinná etapa všech význačnějších návštěvníků Říma a umělců.

Přestože smysl pro dědictví antiky se v následujících desetiletích nevytratil a mnoho sochařů a malířů nepřestávalo soutěžit s dávnými mistry, jejichž díla byla k vidění ve šlechtických sbírkách, a teoretizovat o významu jejich dědictví, na zrození muzea v moderním smyslu slova musíme počkat do 18. století.

Papež Klement XI. Albani (na Petrově stolci v letech 1700–1721) obrací pozornost k restaurování slavných soch a podporuje využívání antických památihodností k intepretaci řeckých a latinských rukopisů uložených ve Vatikánské knihovně. Již papež Sixtus IV. věnoval římskému lidu symbolicky významný soubor antických bronzů a Pavel V. (v polovině 16. století) v rámci rigorismu katolické reformace odstěhoval z Vatikánu na Kapitol velký soubor „pohanských soch“, k otevření prvního veřejného muzea na světě dochází v roce 1734, za Klementa XII. (1730–1040) a dostává název podle svého místa: Museo Capitolino – Kapitolské muzeum.

Papežský stát se brzy stal vzorem pro muzeologii na celém světě. Jako první přijal zákon na ochranu uměleckého dědictví. *„Bylo to období sktuečné archeologické horečky, kterou podnítily objevy římských měst pohřbených výbuchem Vesuvu v roce 79 n. l. V roce 1709 byly v Neapolském království nalezeny ruiny divadla ve starověkém Herkulaneu, které bylo od roku 1738 předmětem vykopávek řízených přímo korunou. A v roce 1748 začaly vykopávky v Pompejích.“* vysvětluje Claudia Valeri, asistentka kurátora oddělení řeckých a římských starožitností Vatikánských muzeí.

V roce 1763 byl jmenován Komisařem pro římské starožitosti Johann Joachim Winckelmann. Pobýval tehdy ve Věčném městě již třináct let pod patronátem kardinála Alessandra Albaniho a byl vyhledávaným průvodcem šlechticů podnikajících tzv. Grand Tour, cestu po vyznamných dvorech pro vzdělání urozeného kavalíra nezbytnou. Přítomnost tohoto německého badatele, otce

Náměstí uprostřed Vatikánských muzeí

Elipsovité schodiště Vatikánských muzeí

archeologie a moderních dějin umění, zanechala ve Vatikánu nesmazatelnou stopu. „Poklad antiky“ již nebyl vnímán pouze z hlediska estetické hodnoty, ale jako dokument pro pochopení a rekonstrukci dějin. Winckelmann pranýřoval ty, kdo o dědictví antiky mluví „slepě“ jen na základě knih. Studium památek podle skutečnosti považoval za naprosto zásadní a odtud se odvíjelo také jeho úsilí zachránit co největší množství starožitností, po celá staletí devastovaných a rozkrádaných.

V roce 1769 nastupuje na papežský trůn františkán Klement XIV. (1769–1774), který s cílem zabránit rozptýlení a prodeji římských starožitností do zahraničí, zahájil za pomoci svého pokladníka a nástupce, tehdejšího kardinála Gian Angela Braschiho, výstavbu druhého římského veřejného muzea v Pavilónu Belvederu (*Palazzetto del Belvedere*), který nechal na konci 15. století postavit Inocenc VIII. Do nového „Muzea Klementina“ se vstupuje z Apoštolského paláce Bramanteho východním křídlem. Optické deformace oblouků mají zakrýt přechody od renesanční architektury k architektuře 18. století a neméně scénograficky působí Galerie soch s lodžií vyzdobenou Pinturicchiem a otevírající se do římské krajiny směrem k Monte Mariu nebo osmiboký rozvrh nádvoří, kde jsou v nikách umístěny nejvzácnější antické sochy, včetně Láokoónta.

Na dílo Klementa XIV. navázal jeho nástupce, zvolený v roce 1775, Pius VI.

Vstup do Vatikánských muzeí

Ve Vatikánu jsou umělecké skvosty všude

Braschi. Jeho význam pro rozvoj vatikánských muzejí je zásadní a novátorský: podporoval archeologické vykopávky, shromažďoval nálezy do své sbírky a zadal architektovi Michelangelu Simonettimu stavbu nové budovy pro antické exponáty. V jejím rozvrhu se nechával inspirovat nejvzácnějšími pamětihodnostmi, vysvětluje Claudia Valeri. V Kruhovém sálu (*Sala Rotonda*) se inspiroval Panteonem a mozaikovou podlahou z Otricoli, Sál nad řeckým křížem byl navržen pro porfyrové sarkofágy svaté Heleny a Konstancie; Sál Múz byl určen pro soubor soch z Tivoli a vyzdoben freskami Tommasa Concy s cyklem inspirovaným Parnasem, oslavou umění a filozofie. Muzeum, nazvané podle svých zakladatelů Museo Pio Clementino již není přístupné pouze z Apoštolského paláce, nýbrž z Vatikánských zahrad, díky elegantnímu schodišti, spojujícímu nové budovy s křídlem Belvederu.

Těžko hledat konkurenci k přehlídce více než 1600 děl přechovávaných v tomto muzeu. Pohled na Apollóna Belvedérského dodnes uchvacuje návštěvníky, kteří v něm – podobně jako Winckelmann před třemi sty lety – přicházejí obdivovat nejvyšší ideál antického umění.

Johana Bronková a Paolo Ondarza

Knižní tipy

Nakladatelství Paulínky

Jungmannovo nám. 18, 110 00 Praha 1
t. 224 818 757, objednavky@paulinky.cz
www.paulinky.cz

Evangelium na každý den 2022

Knížka kapesního formátu je každodenním průvodcem pro ty, kdo touží rozjímat evangelium v rytmu liturgie církve. Úryvek příslušného dne je doprovázen krátkým komentářem. Podněty k rozjímání připravil P. Petr Vrbacký. Nechybí odkaz na ostatní liturgická čtení a informace o slavnosti, svátku či památce daného dne. *Brož., 488 s., 119 Kč*

Guiseppe Forlai

Maria, Matka učedníků Páně

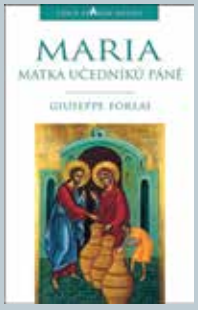

V této knížce se pokusíme nastínit Mariin hluboký vztah k Duchu Svatému a k Církvi. Duch Svatý je tím, kdo formuje tělo Božího Syna v lůně ženy, i tím, kdo utváří Církev v lůně jeruzalémského večeřadla. Kdykoli třetí osoba božské Trojice dává život něčemu novému, Maria je u toho. Církev je neustále závislá na vanutí Ducha, ale jeho vanutí je účinné, není-li Duch zarmucován (srov. Ef 4,30). *Brož., 88 s., 149 Kč*

Dvacet let nejkomplexnější péče klientům Domova sv. Josefa

Za uplynulými dvaceti lety se ohlédnul žirečský ředitel Domova sv. Josefa **Dominik Melichar**.

„ Když se ohlédnete za dvěma dekádami Domova, co bylo stěžejní záležitostí, která se podařila na začátku, v průběhu a v poslední době?

Na začátku všeho bylo stěžejní, že zakladatel Domova sv. Josefa a ředitel Oblastní charity Červený Kostelec Ing. Miroslav Wajsar přijal nabídku kongregace Sester Nejsvětější svátosti, aby převzal zchátralý objekt bývalého domova důchodců s vizí vybudovat zde první a modelové zařízení poskytující komplexní péči nemocným roztroušenou sklerózou. Postupně se otevřely čtyři typy pobytů s kapacitou 42 lůžek a podařilo se nastavit částečné financování služeb. V poslední době pak zcela zásadně pomohl velký projekt na rozšíření kapacity, kdy bylo možné nabídnout služby většímu počtu potřebných, jednotlivá oddělení získala větší zázemí a areál byl dobudován i v rámci venkovních relaxačních ploch.

„ Je něco, co se naopak nepodařilo?

Prozatím se nám nepodařilo získat finance například na vybudování vstupního objektu a prodejního obchůdku pro Bylinkovou zahradu Josefa Camella a větší zázemí pro tvořivé dílny našich klientů.

„ Kolika klientům jste poskytli za dvacet let domov s péčí?

Od začátku provozu Domova sv. Josefa jsme poskytli péči více než čtyřem tisícům nemocných roztroušenou mozkomíšní sklerózou jak na dlouhodobých, tak i krátkodobých rehabilitačních pobytech. Pokud bychom to měli přepočítat na lůžkodny, tedy kolik dnů strávili klienti v péči našich pracovníků přímé

péče a terapeutů, bylo by to na 350 tisíc dnů na lůžku.

„ Opravený areál je nepřehlédnutelný, jaké investice si již vyžádal?

Náš areál prošel již několika desítkami stavebních etap. Na žádnou z nich jsme si nemohli vydělat z našeho provozu, protože ani ten nemáme úplně finančně pokrytý a jsme zcela odkázáni na požehnání, štědrost a dlouholetou přízeň našich dárců. Rekonstrukční práce můžeme realizovat jen díky různým typům projektů, grantů a dotací. Snažíme se chopit každé takové příležitosti a za ty uplynulé dvě dekády to bude již v řádu několik set milionů proinvestovaných korun, které jsme čerpali díky dotačním příležitostem Evropských, Norských, Švýcarských fondů, národních a mnoha dalších zdrojů.

„ Co je nyní ve výhledu stavebně a co týkající se třeba ještě kvalitnější péče?

V současné době se zaměřujeme na podporu nemocných roztroušenou sklerózou v domácím prostředí a také jejich rodinných pečujících. Chceme tak zúročit zkušenosti, které jsme nabyli za těch uplynulých dvacet let. Aktuálně máme v pořadníku téměř 150 žádostí na dlouhodobý pobyt, které nedokážeme uspokojit. Prostor pro navyšování lůžkové kapacity již nemáme, a proto jsme se rozhodli podpořit tyto nemocné přímo v jejich domácím prostředí. A nejenom tyto, ale všechny, kteří jsou v pokročilé fázi RS a zůstávají v doma. Založili jsme novou odbornou poradnu s možností kontaktů přes telefon nebo web a vytvořili multidisciplinární tým odborníků z jednotlivých oddělení Domova sv. Josefa. Ti budou k dispozici s on-line poradenstvím všem pečujícím a nemocným roztroušenou sklerózou. Vytváříme databázi odborníků a terapeutů v různých regionech ČR a budeme je propojovat s nemocnými tak, aby mohli využívat jejich služeb přímo v místě svého bydliště. Připravujeme vzdělávací

kurzy pro pečující osoby, kdy se budou učit jednodušší a efektivnější péči o své nemocné. Dále plánujeme v Domově sv. Josefa vybudovat Centrum pro domácí podporu osob s RS z jednoho z posledních neopravených objektů v areálu. Zde budeme pořádat vzdělávací kurzy a část bude věnována i tzv. tréninkovým chytrým bytům. Pod vedením našich terapeutů si zde budou moci vyzkoušet modelovou péči v rámci několikadenního pobytu přímo nemocní i jejich rodinní pečující.

Proč má Domov tolik aktivit a jak na ně reaguje veřejnost?

Jednou z vizí Domova sv. Josefa je předejít vytvoření jakéhosi ghetta nemocných, kteří jsou odříznuti od světa. Naopak chceme, aby byl areál otevřen nejširší veřejnosti, a vytváříme tak prostor a možnosti pro setkávání. Zároveň nečekáme, až k nám lidé dorazí, ale zveme je sami prostřednictvím různých akcí. Těmi největšími jsou Svatoanenské zahradní slavnosti nebo Bylinkobraní, na které se vždy sjede několik tisíc návštěvníků z celé republiky. Takové akce se stávají skvělou příležitostí, jak více dostat do povědomí veřejnosti informace o roztroušené mozkomíšní skleróze a o tom, že touto diagnózou život nekončí, ale lze jej žít i nadále plnohodnotně a kvalitně. A v Domově chceme ukazovat návody a metody, jak toho dosáhnout.

Myslíte, že Domov sv. Josefa přijali obyvatelé Žirče za svůj?

Jsem přesvědčen, že obyvatelé Žirče již Domov sv. Josefa přijali za svůj i z toho důvodu, že v rámci našeho areálu nabízíme mnoho služeb, aktivit a kulturních programů přístupných veřejnosti. Zároveň poskytujeme všem obyvatelům k využívání krásné prostředí bývalého zámeckého parku, bylinkové zahrady a dalších relaxačních ploch. A v neposlední řadě také stále roste počet místních mezi našimi zaměstnanci.

Příběhy vašich klientů jsou často jistě silné. Nějaký, který vám utkvěl?

Naše cílová skupina jsou nemocní v pokročilé, již chronické fázi nemoci vyžadující dvaceti čtyř hodinovou péči. Velmi silný je pro mě příběh maminky dvou dcer, která kromě toho, že vlivem roztroušené sklerózy ztratila hybnost nohou a částečně i rukou, tak nakonec přišla i o zrak. Péče v domácím prostředí již byla tak náročná, že vypomáhali dle možností i přátelé rodiny a řádové sestry. Nakonec se podařilo získat místo na dlouhodobém pobytu u nás i přesto, že nejsme specializovaní pro pacienty se zrakovým hendikepem. Díky našemu skvělému personálu jsme se i této situaci dokázali přizpůsobit a klientka ještě v mladém věku využívá všech nabídek našeho zařízení včetně pravidelné rehabilitace, vodoléčby, duchovní péče, ale i tvořivé a keramické dílny ... nic z toho dříve „uvězněna“ v sídlištním panelákovém bytě nemohla.

Pavel J. Sršeň

Knižní tipy

Nakladatelství Doron

Uhřice 76, 683 33 Nesovice
Tel.: 517 367 656, doron@doron.cz
www.doron.cz

Špetka moudrosti / Z lásky

Dárkové knížky čtvercového formátu vhodné jako pozornost k svátku, narozeninám nebo k jiným významným událostem. Vybrané myšlenky k zamyšlení doplňuje jemná a vkusná grafika. *Váz., 96 str., 189 Kč*

O církvi a modré krvi

Není to tak dlouho, co jsem stál na Hradčanském náměstí před Arcibiskupským palácem a prohlížel si – po kolikáté už – jeho průčelí korunované erbem knížete – arcibiskupa pražského **Antonína Petra hraběte Příchovského z Příchovic**, 21. pražského arcibiskupa a před tím 10. biskupa královéhradeckého. Arcibiskup Příchovský si dostavbou paláce v Praze, zejména vybudováním jeho vznosného průčelí vysloužil nehynoucí památku, ale také odsouzení některých svých současníků, dokonce samotného Josefa II.

Jako jeden z mála pražských arcibiskupů korunoval, oblečen v ten den do kardinálského purpuru, dva české krále, Leopolda II. a později jeho syna Františka I. Byl skutečným aristokratem na arcibiskupském stolci, pro který neváhal obětovat většinu vlastního nemovitého majetku, včetně paláce v Benátkách. Stavbou hradčanského arcibiskupského paláce vytvořil důstojný protějšek královskému sídlu. Téměř jako by chtěl demonstrovat, že koruny lze dosáhnout pouze cestou Boží milosti.

Šlechta nebo aristokracie?

Po staletí tvořila šlechta určitý souhrn osob, které byly již svým narozením povzneseny nad „obyčejné“ lidi a z tohoto titulu požívaly nejrůznějších předností. Citelnou ránu společenskému postavení šlechty dalo osvícenství se svými teoriemi rovnosti práv člověka – občana. Francouzský Code civil z roku 1804 nebo rakouský ABGB, tedy Všeobecný zákoník občanský z roku 1811 se staly pouze legislativním zakončením poměrně dlouhého a někdy bolestného dějinného procesu, který ve svém výsledku znamenal zrušení šlechtických prerogativ ve většině států současného světa. Tam, kde šlechtické tituly nebyly zrušeny či nebylo zakázáno jejich používání, zůstaly svým nositelům většinou pouze označením ad honorem.

Naproti tomu aristokracie, ačkoli bývá se šlechtou často ztotožňována, nabyla časem zcela odlišného významu. Dnes jí vnímáme jako formu státního zřízení, kde vláda spočívá v rukou malého počtu občanů, vynikajících buď rodem – rodová aristokracie nebo vychováním – aristokracie vzdělanců, zejména duchovenstva. Mohli bychom s klidem přidat i její další formy, např. plutokracii, kdy úzká vrstva bankéřů či velmi zámožných podnikatelů, ovládajících nosná průmyslová odvětví, uplatňuje svůj vliv, ať již přímo nebo zprostředkovaně, na zvolené formě vlády. Obdobně teokracie, forma aristokratické vlády, kde duchovní a státní moc tvoří spojené nádoby. Za současný příklad může docela dobře posloužit Vatikánský městský stát, Suverénní řád rytířů svatého Jana Jeruzalémského ze Rhodu a Malty, Mnišská republika Athos a z mimoevropských např. Tibet pod vládou dalajlámy.

Šlechta nebo aristokracie, co je tedy správné? Aristokratem může být v současnosti každý prostřednictvím svého

Arcibiskupský palác v Praze na Hradčanech na dobové fotografii

Arcibiskupský znak nad portálem budovy

vzdělání, profesního postavení nebo majetku. Všechno to dává člověku nezávislost a možnost uplatňovat svůj vliv tam, kde to považuje za účelné. Základní rozdíl spočívá však v tom, že aristokratem se člověk může stát, může se mezi aristokracii vlastním přičiněním vypracovat, ale šlechticem se rodí. Šlechtic své předky zná, ví, kdo byl kdo nebo čím v jeho rodině, rodu a s kým byl v tom, kterém časovém období jeho rod spřízněn. Jak se postupem doby šířila a prohlubovala nerovnost majetku, upevňoval se ve šlechtických rodinách princip dědičnosti, nedělitelnosti vlastnictví, jeho ochrany a rozmnožování. K tomu však přistupuje ještě jedna specifická vlastnost šlechty a tou je úcta k víře předků.

Ve službě církvi a státu

Do šlechtických rodin se rodilo poměrně hodně dětí. Nebylo to pouze tím, že se jednalo „o praktikující katolíky, kteří přijímali děti od Boha“, jak se kdysi vyjádřil jeden pošumavský duchovní, který za svůj život vystřídal coby zámecký kaplan několik šlechtických rodů. Bylo to také tím, že dětská úmrtnost byla v minulosti poměrně vysoká a bohužel rovněž mnoho rodiček svoji těžkou hodinku nepřežilo. Pro šlechtické rody, a nebylo rozhodující, zda se jednalo o rody panské nebo rytířské, bylo rovněž typické lpění na tradicích a jejich dodržování, včetně zmíněné nedělitelnosti majetku. Docházelo-li v řídkých případech k jeho dělení, pak za tím většinou stály skutečně vážné důvody. Od středověku u nás platila ve šlechtických rodinách zásada primogenitury, spočívající v tom, že majetek dědil a hlavou rodu se stával vždy nejstarší syn. Další pak čekala církevní, diplomatická nebo vojenská kariéra. Tak byla založena tradice šlechty meče a pera, nebo také někdy meče a pláště.

V případě žen – příslušnic šlechtických rodů nebylo zvláštností, že neprovdané dívky, po složení řeholních slibů, přinášely řádům a kongregacím své věno. Podobně tomu bylo nezřídka u ovdovělých šlechtičen, které se odmítly znovu provdat a rozhodly se zbytek života věnovat církvi prostřednictvím zvoleného řeholního společenství. Tato tradice sahá v našich zemích hluboko do středověku a za její pozitivní příklady mohou posloužit takové osobnosti jako sv. Anežka Česká nebo sv. Zdislava z Lemberka.

Historií jednotlivých českých a moravských rodů se jako červená nit vine řada jmen s církví spojených. Nacházíme mezi nimi nejen vysoké církevní hodnostáře, biskupy, opaty, představené řeholí ale také zakladatele či stavebníky významných církevních staveb, kostelů a klášterů, případně jsou uvedeni mezi donátory a mecenáši. Není u nás šlechtického sídla, hradu nebo zámku, kde by se nenacházel sakrální prostor určený k modlitbě, adoraci či vnějšími vlivy nerušené účasti na mši svaté. Většina rodových sídel známých českých šlechtických rodin Černínů, Chotků, Kinských, Kolowratů, Lažanských, Lobkoviců, Šternberků či Valdštejnů nebo i těch, kteří během věků vymřeli – Rožmberků, Švamberků apod. je toho zřetelným důkazem.

Od VII. století pozorujeme ve státech tehdejší Evropy, v důsledku centralizace panovnické moci a správy, určitý posun v postavení a také odlišného zapojení duchovních. Mnozí z nich se dostávají do úzkého osobního kontaktu s panovníkem a zabezpečují, jako vzdělaní gramotní služebníci, pro stát většinou správní a soudní agendu. Postupem doby k nim přistupuje rovněž rozmáhající se činnost diplomatická. Pro České země, kde začal proces christianizace v IX. století, je příkladem zapojení duchovenstva do služeb státu založení exemptní Vyšehradské kapituly knížetem Vratislavem II., od roku 1085 prvním českým králem. Naskýtá se otázka, co sledoval Vratislav založením společenství kněží při výsadním kostele, který měl být považován za *sacrosancta ecclesia, caput totius provinciae* (svatosvatý kostel, hlavu celého území) v místě, které bylo „vyšší všech hradů“, Vyšehradu. Příjmy a dávky, které panovník postupně věnoval tomuto společenství, označované zprvu jako „monasterium“, a které jeho nástupci neustále rozmnožovali, svědčí o snaze vladaře zajistit kapitule neprostou majetkovou nezávislost a nestyďme se vyslovit i neúplatnost a reprezentativnost jejích členů. Dochované archivní doklady o personálním složení Vyšehradské kapituly jsou důkazem, že

Zdeněk Beran a kolektiv: Východočeská šlechta, její sídla a teritoria

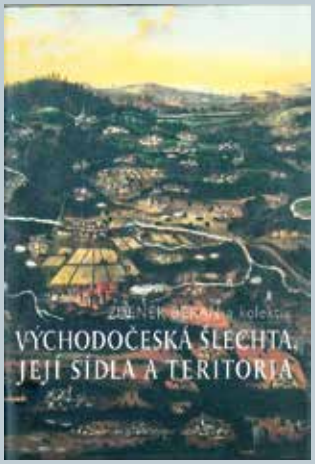

Kniha je koncipována jako volné pokračování řady věnované starším dějinám východních Čech (*Dějiny východních Čech v pravěku a středověku*, 2009; *Území východních Čech od středověku po raný novověk*, 2011), k jejímuž zpracování se sešli přátelé, kolegové a žáci profesora Františka Musila u příležitosti jeho významného životního jubilea. Kniha neusiluje o podání nějakého alternativního výkladu starších dějin východních Čech, nebo o sepsání dodatků k dříve vydaným pracím.

Spíše jí jde o to přinést inspiraci, položit otázky, nastínit nové perspektivy a nová témata jakožto impuls pro budoucí výzkum, a to v tematickém rámci východočeské oblasti, zdejší šlechty, její činnosti, sídel a panství. Ve čtyřech oddílech se zabývá majetkovými a správními aktivitami šlechty, dále přináší dílčí sondy do životů a činnosti významných východočeských šlechtických rodů a osobností, a do jejich vztahu k posvátnu. V závěru též mapuje jejich stavební aktivity a vývoj některých šlechtických sídel.

Vydala Univerzita Hradec Králové v roce 2013, 254 stran, cena 279 Kč.

kanovnické a zejména nejvyšší prelátské funkce v kapitule byly obsazovány z řad vysoké šlechty, mezi kterými není výjimkou ani člen panovnického rodu.

Od XII. století pak můžeme sledovat ve státech tvořících středověkou Římskou říši dělení šlechty na vyšší a nižší, tj. na leníky, kteří obdrželi svá léna přímo od panovníka a na ty, kteří obdrželi svá léna zprostředkovaně. Vysoká a nižší šlechta byla na světě. Mezi vysokou šlechtu patřili arcibiskupové, říšští biskupové, opati nebo abatyše nezávislých klášterů, ke kterým většinou patřila rozsáhlá území. Toto dělení přetrvává prakticky až do počátku XIX. století, kdy v důsledku mediatizace jsou jejich původně nezávislá území vtělována do tehdy existujících státních celků a podřízena příslušným světským panovníkům.

Čest a kariéra

Zásadní roli ve šlechtickém světě hrál pojem cti a jeho dodržování. Podobně jako pravda je čest pojem těžko uchopitelný a má několik významových rovin, v jeho dnešním chápání se jen těžko nacházíme. Šlechtickou čest věků minulých obtížně významově ztotožníme s jejím dnešním významem. Zatímco dnes má pro její chápání zásadní význam svědomí, hierarchie vnitřních hodnot a subjektivních pocitů, bylo pro chápání cti středověkého šlechtice rozhodující vnější uznání. Důležité bylo proto nejenom jednat podle ustáleného mravního kánonu, ale dosáhnout vnějšího uznání šlechtickou společností, do které každý jednotlivec patřil. Vše záleželo na tom, jaký měl šlechtic respekt, jakou měl reputaci, jakou požíval jeho rod, případně rodina, vážnost, prestiž, autoritu a dobré jméno. To vše spolu se sociálním zázemím tvořilo výchozí předpoklady pro uplatnění šlechtice ve společnosti, ke které neodmyslitelně patřila církev.

Pro působení příslušníka šlechtického stavu v církvi platil řád, který měl pro něho jasné, trvalé a nezvratné důsledky. Souviselo to bezpochyby se skutečností, že šlechtic, který se rozhodl nebo byl předurčen pro duchovní dráhu, přijal dříve nebo později kněžské svěcení. Vysvěcením opouštěl dosavadní stav a stával se členem stavu duchovního. Přestože existovalo faktické sociální rozvrstvení duchovenstva, byl duchovní stav z hlediska sociální mobility stavem neprostupnějším. Bylo sice dost dobře nemyslitelné, aby se šlechtic stal obyčejným plebánem, vesnickým farářem, ale naopak schopní jedinci měli v církvi možnost až závratného postupu. I z tohoto důvodu se šlechtic, vstupující do duchovního stavu musel smířit s tím, že zde mohou mít rozhodující slovo církevní hodnostáři bez predikátu. To nebylo ve společnosti, odkud přicházel dost dobře možné. Existovala z tohoto pravidla však jedna výjimka a tou byl Suverénní rytířský řád svatého Jana Jeruzalémského na Rhodu a Maltě, kde šlechtický stav byl podmínkou k přijetí do řádu.

Z církevní historie známe celou řadu šlechtických jmen těch, kteří dosáhli významných církevních postavení. Je dobré vědět, že počínaje XVI. stoletím bylo podmínkou dosažení církevní hodnosti absolvování příslušného vysokoškolského studia, např. římského Collegia Germanica, kam většinou směřovali šlechtičtí adepti z Českých zemí. Převládnutí šlechtického živlu mezi špičkami světského kléru se u nás vytrácí během XIX. století. I když na arcibiskupských stolcích zaznamenáváme jména příslušníků vysoké šlechty kardinálů Schwarzenberga nebo Schönborna, biskupské stolce jsou obsazovány vzdělanými kněžími s velkou pastorační praxí v terénu a namnoze i s praxí pedagogickou.

Odkaz

Po vzniku Československé republiky si mladý stát pospíšil, aby zrušil šlechtické tituly. Nehrálo roli, zda ze šlechty někdo podporoval republiku či zachoval věrnost poslednímu císaři a českému králi, dnes blahoslavenému Karlovi Rakouskému. První pozemková reforma oklestila dosavadní šlechtická panství, vznikaly zbytkové velkostatky a poslední pražský arcibiskup z řad šlechty odjel do Říma, kde zanedlouho na svůj stolec rezignoval. Po 2. světové válce a zejména po nástupu další totality v roce 1948 se zdálo, že šlechta z našeho života vymizela. Tu a tam se objevily sice náznaky, že jsou ještě mezi námi. Členové starých českých rodů pracovali ve stavebnictví či sváželi dřevo v lesích. Nikdy se však nezpronevěřili dvěma věcem. Víře a rodové tradici, své krvi.

JUDr. Jan Kotous

Aristokracie se scházela na významných společenských akcích

Císařovna Marie Terezie

Vrátit hlas zvonů tam, kde chybí

Naše putování za zvony v Hradci Králové nás tentokrát zavedlo do **Kuklen**. Pozdně barokní **kostel sv. Anny** vystavěli minorité v letech 1777–1784. V jeho dvou věžích bylo původně zavěšeno šest zvonů, nejstarší z roku 1542. Ten jediný přežil rekvizice za první i druhé světové války ... začal svoje vyprávění o osudu kuklenských zvonů farář farností Hradec Králové - Pražské Předměstí a Hradec Králové - Kukleny Zdeněk Novák.

Nejstarší kuklenský zvon s reliéfem sv. Václava (výška 83 cm, průměr 120 cm), nese nápis *„Leta Boziho tisyczeho pietisteho sstyrydczateho drvheho tento zwon slit gest ke czti a chwale Panv Bohv Wssemohavcimv skrze Waclawa Konwarze k Swate Anne“*. Další původní zvon s reliéfem sv. Ludmily a nápisem *„Ke cti sv. Patronů českých přelyt Karlem Vilímem Paulem v Hradci Kr. 1868“* byl z roku 1597 (výška 66 cm, průměr 86 cm). Zvon s ornamentálními páskami pod korunou i při spodním okraji a nápisem *„Pánu Bohu a sv. Anně ke cti přelyt Karlem Vilímem Paulem v Hradci Kr. 1868“* (výška 50 cm, průměr 62 cm). Na původním zvonu byl nápis *„Goss mich Anton Schneider in Königgrätz 1802“*. Zvon s reliéfem sv. Ignáce a nápisem *„Ignativs Drack goss mich in Königgrätz 1770“* (výška 25 cm, průměr 29 cm) a hladký umíráček z roku 1702. Tyto zvony podlehly za 1. světové války rekvizicím. V letech 1926–1929 byly postupně pořízeny nové tři zvony. Vyzváněly necelých dvacet roků, protože v roce 1942 podlehly další válečné rekvizici.

„Když jsem před 14 lety přišel do Kuklen, pozdrav dávné historie, zvon Václav z roku 1542 od Václava Konváře z Hradce Králové ještě zvonil,“ vrátil se ve vzpomínkách do minulosti Zdeněk Novák. Přenesený byl z původního kostela sv. Anny, který stával v místech bývalých Novákových

Kuklenské zvony

garáží na nynějším náměstí 5. května. Kvůli stavbě královéhradecké pevnosti museli minorité nejprve svůj klášter a později i kostel opustit. Když se stěhovali, vzali s sebou cínovou křtitelnici z konce 15. století, dílo konváře a zvonaře Ondřeje Ptáčka, a zvon. Dvě nejstarší části vybavení kuklenského kostela tedy pocházejí z doby dávno před jeho vznikem. Odhadovaná váha zvonu zasvěceného sv. Václavovi je 1170 kg. Měl skutečně velebný hlas, který se nesl Kuklenami, ale slyšet byl i daleko za jejich hranicemi. Nově pořízené zvony jsou ve srovnání s ním zvonečky. Asi před pěti lety se ale utrhl závěs srdce, a to propadlo zvonovým patrem věže. Naštěstí u toho nikdo nebyl, ale od té doby je sv. Václav němý.

Jenom na vysvětlenou: srdce se zavěšuje na vnitřní ucho, což je železné poutko, zalité do těla zvonu při výrobě. Přímé spojení srdce se zvonem by bylo příliš křehké a nemělo dlouhou trvanlivost. Proto se srdce s tělem spojuje koženým pásem, tzv. bandalírem. Tvoří ho čtyři až šest pruhů dobře promaštěné kůže, zpravidla hověziny. I když je srdce správně vyrobeno a zavěšeno, přece jen vyžaduje častější kontrolu než samotný zvon, protože se rychleji opotřebuje. Také bandalír se může časem protáhnout a srdce pak bije pod úhozový okruh. Trvanlivost srdce lze velmi zhruba odhadnout na jedno až dvě století.

„V plánu máme provést v dohledné době opravu zavěšení srdce zvonu sv. Václav, aby mohl zvonit alespoň svátečně, např. v nedělní poledne, byl by to takový kuklenský Augustin,“ pokračuje Zdeněk Novák s odkazem na zvon v královéhradecké Bílé věži. Oprava by měla být provedena pod dohledem akademického sochaře Petra Skály ze Sadské. Je v současnosti správcem pražského staroměstského orloje. Poznal jsem ho osobně, když jsem byl proboštem v Poděbradech, je to umělec a řemeslník tělem i duší. Problém je v tom, že zvon nejde snést dolů z věže, aby se mohlo opravovat venku. Práce ve věži bude problém, dřevěné konstrukce a svařování, toho se každý bojí. To tam asi tu první noc bude muset někdo přenocovat, kdyby se, nedej Bože, někde něco vznítilo. Ale je to krásný zvon, a tak jsem rád,

že naděje na jeho vzkříšení je. Mimochodem, už když jsem ke sv. Anně přišel, Petr Vácha z Poděbrad, kampanolog pražské arcidiecéze, zvedal prst a říkal: *„Opatrně, pane faráři, tady hrozí veliké nebezpečí.“* On vlastně tu havárii na základě svých zkušeností předpovídal. Jenže my jsme v té době neměli žádnou jinou možnost zvonění, takže i když se na něj zvonilo jenom výjimečně, v neděli před mší a poledne, nevydržel a došlo k té havárii.

Čekání na nové zvony bylo dlouhé. Až konečně 26. července 2015 posvětil biskup Jan Vokál 220 kg vážící zvon s vyobrazením sv. Ludmily, u jejíchž nohou klečí sv. Václav, a 21 kilogramový umíráček s vyobrazením sv. Archanděla Michaela, bojujícího proti démonovi. Poprvé se rozezněly 4. září 2015. V červenci následujícího roku k nim přibyl 120 kg vážící zvon Anna, který požehnal břevnovský arciopat, P. Prokop Siostrzonek.

„Tip na zvonaře Michala Votrubu z Myslkovic u Soběslavi nám dal Petr Vácha,“ vzpomíná Zdeněk Novák. Považoval ho za novou krev mezi zvonaři, tvůrce nezatíženého nejen zvyklostmi, ale také obchodními neřestmi, tenkrát ještě víc než dnes, měl taky sympatické ceny. Jeho práci hodnotil pan Vácha velmi vysoko včetně různých doplňujících detailů. Věděl, že všechno si vyrábí sám a závěsy má precizní, to si získalo jeho srdce. Michal Votruba byl ovšem tenkrát na začátku, neměl zkušenosti s velkými zvony. Teď už lije i ty. Třeba pro kostel sv. Marka ve Stěžerách zhotovil v roce 2016 343 kg vážící zvon sv. Václav. Trochu jim ho závidím. Tím, že je větší, je jeho hlas samozřejmě velebnější. My jsme byli na začátku jeho profesní cesty mladého zvonaře. Kuklenské zvony považoval za největší, co do té doby odlil.

Začínali jsme také uvažovat o jménech, která bychom těm novým zvonům měli dát. Jsou dvě věže a v každé na zvonové stolici místo na dva zvony, takže by tam mohly být čtyři zvony. Ještě býval zvon v sanktusové věži. Když v únoru 1967 strhla vichřice věž kostela ve směru ke hřbitovu a poškozená část byla provizorně zastřešená, k obnově věžičky nedošlo. Takže tam už místo pro zvon není. Jak to tedy poskládat a jaká jména novým zvonům dát? Řekli jsme si, že sv. Václav musí mít v blízkosti sv. Ludmilu, aby nad ním jako babička držela stráž. A protože je kostel zasvěcený sv. Anně, do druhé věže musíme dát zvon zasvěcený právě jí, matce Panny Marie. Umíráček, jsme v blízkosti hřbitova, to může být jedině sv. Archanděl Michael, který mrtvé volá k Božímu soudu.

Kampanolog Petr Vácha s Michalem Votrubou stanovili hmotnostní odstup zvonů tak, aby šly do souzvuku, a to i s historickým zvonem Václavem, kdyby někdy v budoucnu zase zvonil. Aby to byl lahodný souzvuk všech zvonů. Když jsme zvony posvětili a zavěsili do věží, došlo k takřka neuvěřitelné události. Při pořádání farního archivu jsme našli žlutou, zašlou obálku, na které byl nápis ZVONY KUKLENY. Bylo to potvrzení o rekvizici zvonů pro válečné účely, provedené v roce 1942. Je v něm uvedeno, že kostelu sv. Anny byly zrekvírovány 3 zvony ... Ludmila, Anna a Michael, to nevymyslíte! A navíc, jejich hmotnost vcelku odpovídala hmotnosti, kterou navrhli zvonař s kampanologem. Hned jsem dokument odeslal naskenovaný Michalu Votrubovi. Podívejte se, pak že není Boží řízení. Trefili jsme se do jmen i plus mínus do hmotnosti těch zvonů. Ty byly z prvorepublikové firmy Buřil a Riss. Dnes je na místě jejich dílny Strojírna Kukleny, založená v roce 1992 při privatizaci oborového podniku Strojobal Hradec Králové. Kromě mechanické a slévárenské dílny měla firma Buřil a Riss také zvonárnu. Do roku 1930 slušně prosperovala i díky tomu, že po rekvizicích za 1. světové války vyráběli spoustu zvonů. Byl to doslova boom, všude chtěli doplnit zvonice, prázdné v důsledku válečných rekvizičních ztrát. Nebylo to sice umělecké zvonařství v dnešním slova smyslu, ale odváděli velmi slušnou řemeslnou práci, a mnohdy z této dílny vycházely zvony s dobrou uměleckou hodnotou. Kuklenská firma tak sehrála významnou roli v kampanologii a zvonařství první republiky. Buřil a Riss byli dvorními dodavateli Chrámového družstva Pelhřimov, hodně zvonů zhotovili pro moravské kostely,

Zvon Anna požehnal břevnovský opat

Složitá technologie závěsu zvonu

největší z nich (3 tuny) byl určen pro kostel sv. Michala v Olomouci (zrekvírován byl v roce 1943).

Za 2. světové války tedy v Kuklenách rekvírovali pro vojenské účely prvorepublikové Buřilovy zvony a ve věži kostela sv. Anny zůstal jenom historický Václav. Pravidla pro rekvizice byla velmi přísná. Na základě protektorátního nařízení z 26. 11. 1941 byli majitelé bronzových zvonů vyzváni, aby bezodkladně nahlásili okresnímu úřadu počet vlastněných zvonů. Ty poté byly rozděleny do čtyř kategorií podle stáří a umělecké hodnoty. Úředním rozhodnutím byl pak vlastník vyrozuměn o provedení rekvizice podle jednotlivých kategorií.

„Ano, Ludmila, Anna a Michael byly Buřilovy zvony. Mimochodem, mistr zvonař je pohřbený na kuklenském hřbitově, má tam majestátní hrobku,“ doplňuje farář Zdeněk Novák. Láskou ke zvonům se netají. *„Zvony mám rád! Vždycky, ať jsem přišel, kam jsem přišel, tak mě mrzelo, když byly kostelní věže němé. Když jsem byl v Poděbradech, tak jsme tam za pomoci Petra Váchy taky jeden rozhoupali. Byl na ruční zvonění. Najít zvoníka na všední den, to už dnes v podstatě není možné. Vždycky jsem byl rád, když se ze věží ozýval hlas zvonů. Je to známka toho, že se děje něco důležitého, nejen v kostele. Proto je třeba uchopit příležitost a hlas zvonů vrátit, kde dosud chybí.“*

Detail zvonu

„Zvony doprovázejí lidstvo již 4 tisíciletí. Jsou svědky historie, kteří s námi komunikují svými hlasy. Zvuk zvonu nás provází po celý život. Zvoní při křtech, svatbách, oznamují nám prchající čas a doprovází nás na poslední cestě. Zvon je předmět stále živý, ač se to může jevit jinak. Zvonařství je řemeslem velmi obsáhlým, které zahrnuje několik řemesel, jako jsou například: kovolijectví, kovářství, tesařství, pecařství, sochařství a mnohá další, a to vždy podle potřeby mistra zvonaře. Práce s roztaveným kovem musí být svižná, ale také opatrná. Zvon se rodí i několik měsíců a vždy je to práce vzrušující a plná napětí, která je završena odléváním nového zvonu.“

Michal Votruba z Myslkovic, autor tohoto vyznání, je jedním ze čtyř mistrů zvonařů v naší republice. Navíc samouk. *„Každý zvon je podle něj unikát, vyprávějící vlastní příběh,“* říká. Úplně první zvon, který se mně povedl, má jeden známý u nás v Myslkovicích. Má ho, myslím, v kuchyni. Největší zvon, který jsem vyrobil, měl více než 400 kilogramů a spodní průměr bezmála 90 centimetrů. Při svých cestách jsem navštívil zvonařství v Rakousku i v Itálii. Byl jsem zvědavý, jak se to dělá jinde. Italové s historií zvonařství 700 let se hrozně divili, že jsem se všechno naučil sám.

Zvonařství je opravdu unikátní řemeslo. Na každém zvonu poznáte, kdo ho dělal, je podepsaný nebo má značku svého tvůrce. Najdete na něm také datum výroby a většinou má jméno nebo je někomu zasvěcený, většinou stejnému světci, který je patronem kostela. Jméno zvonu může určit také dárce nebo jeho účel ... Poledníček, Poledník, Klekáník, Umíráček, Dominikál. Často se váže na pověst, která se k němu vztahuje ... Kňour, Žebrák či Orel.

Výroba může trvat i čtvrt roku, všechno závisí na propozicích finálního výrobku. Jsem se zadavateli po celý čas v kontaktu, vždy si vytvoříme pouto, takže když projíždím okolo toho místa, tak si vzpomenu. Všechno chce čas. Dlouhodobá spolupráce se mi osvědčila.

„V kuklenském kostele jsem se byl poprvé podívat v říjnu 2014. V lednu 2015 jsme začali vyrábět formu a 9. května se zvon odléval. Poté čtyři dny chladnul a my s napětím čekali, jestli se povede,“ popisuje nejmladší český zvonař Michal Votruba zrod zvonu sv. Ludmila. *„Trochu jsem se předem bál, že u tak velkého zvonu nastanou nějaké potíže, kupodivu šlo ale všechno velmi hladce,“* dodává. Spolu s ním na zvonu pracovali sochař, truhlář, soustružník a další. Byla to pro nás všechny velká výzva. Spokojený je nejen se vzhledem, ale hlavně se zvukem, který kovová srdce vydávají. Do kostela sv. Anny v Hradci Králové putoval ze zvonařství Votruba zároveň s Ludmilou 21 kg vážící Michael. Rok na to po bok Ludmily a Michaela zavěsili stodvacetikilovou Annu.

Eva Zálešáková

Kardinál Meisner o zvonech

Jestliže dnes světíme nové zvony, není to žádný zbožný přepych. Zvony jsou především umocněním hlasu, který na poušti tohoto světa volá a prosí Boha o naši spásu. Rozumí lidé dnes ještě mluvě zvonu? Já říkám ano. Dennodenní vyzvánění zvonů jim dává zažít, že nesídlí v nějaké Bohem opuštěné betonové poušti, ale že „Tady jsme doma! Tady je náš domov!“ Zvony nás každý den, ale zvláště v neděli, svolávají k bohoslužbě a ke slavení posvátné Eucharistie. My křesťané jsme skutečně spolu a pohromadě teprve tehdy, když jsme společně v tom, co je Boží, když jsme shromážděni kolem oltáře a slavíme posvátnou Eucharistii. A my křesťané budeme opravdově spolu a pohromadě teprve tehdy, když normy a zákony našeho života budou ve shodě s Boží vůlí. Pak nám bude dána požehnaná budoucnost. Bohu ke chvále, lidem ke spáse, městu na počest, našemu lidu k požehnání

Z kázání kardinála Joachima Meisnera (1933–2017), emeritního arcibiskupa v Kolíně nad Rýnem

Pomoc Srí Lance z misijního fondu solidarity Korona

Papežská misijní díla ČR pomáhají na Srí Lance v diecézi Badula. Dlouhodobě zde podporují čtyři projekty pro přibližně 800 dětí. Mezi tyto projekty patří stipendium pro chudé děti a péče o děti, které předčasně ukončily školní docházku, podpora pro sirotčinec a dětský domov pro dívky, zdravotní péče pro podvyživené děti a výživové programy.

V době pandemie Covid-19 PMD posílají PMD „nárazovou“ pomoc tam, kde je to zrovna nejvíce potřeba. Vedle Indie o pomoc žádala také Srí Lanka.

Z dopisu P. Basila Rohana Fernando, Národního ředitele PMD na Srí Lance pro českého Národního ředitele Leoše Halbrštáta:

V současnosti se celou naší zemí velmi rychle šíří třetí vlna nemoci Covid-19. Dokonce i moje kancelář je už několik týdnů uzavřena. Každý den zde umírá mnoho lidí. Dnes ráno mi telefonoval náš otec kardinál Malcomb Ranjith a sdělil mi, že v malém semináři v Colombo bylo během dvou dnů testování zjištěno, že je zde více než 57 seminaristů covid pozitivních. Testování PCR testy však stále probíhá, takže se nejedná o konečné číslo. V současnosti bohužel žádné nemocnice nové pacienty nepřijímají a také naše nemocnice je již v tuto chvíli přeplněná.

Otec kardinál se proto rozhodl, že tento malý seminář přemění na nemocnici pro ošetřování seminaristů a dětí nakažených koronavirem, protože v současnosti máme v tomto semináři přes 150 bohoslovců a očekáváme další pozitivně testované a nemocné studenty. Byl jsem otcem kardinálem požádán, abych tuto přeměnu semináře na nemocnici finančně podpořil, protože za této nenadálé situace je jakákoliv finanční pomoc velmi vítána. Asi si dokážete představit, jak nákladné je poskytnutí urgentního ošetření téměř šesti desítkám nemocných studentů. Bohužel nemám na koho se obrátit než na vás. Pokorně tě bratře Leoši žádám, zda bys mi v této chvíli mohl pomoci, protože sám jsem bezradný.

Předem velmi děkuji za tvé laskavé pochopení mojí situace a za jakoukoliv pomoc. Kéž tobě a všem laskavým dárcům náš Pán žehná pevným zdravím. Zůstáváte v našich modlitbách!

Poté, co Národní kancelář PMD na Srí Lance obdržela finanční pomoc, zaslala fotky a poděkování:

Posílám fotografie lékařského vybavení na léčbu nemoci Covid-19, které jsme dostali pro náš seminář díky Vašemu daru z misijního fondu KORONA.

Děkuji Vám za laskavou podporu a pomoc v našich naléhavých potřebách.

Ať dobrý Pán požehná všem dárcům z České republiky.

S velkou láskou posílám další modlitby

P. Basil Rohan Fernando, Národní ředitel PMD na Srí Lance

Milí čtenáři, i nadále můžete zasílat Vaše dary do Misijního fondu solidarity KORONA: 72540444/2700, VS 19, poznámka: KORONA. Srdečně děkujeme za Vaše dary.

Papežská misijní díla

Na Kropáčce 30/1
500 03 Hradec Králové
e-mail: pmd@missio.cz
FB: PapezskaMisijniDila

www.missio.cz

Charitní listy

Charita Česká republika

ZPRAVODAJ DIECÉZNÍ CHARITY HRADEC KRÁLOVÉ 9/2021

Jsem odhodlaná pomáhat dětem s handicapem

Diecézní charita Hradec Králové pomáhá už přes dvacet let dětem z nejchudších indických rodin, aby se mohly vzdělávat ve svém kulturním prostředí. Celkem podpořila bezmála 6700 dětí. Mnozí z absolventů jsou dnes již dospělí, samostatní a odhodlaní pomáhat dalším lidem v nouzi.

„Kámen získá svou krásu, je-li opracován do konkrétního tvaru a natřen, aby byl chráněn a byl krásnější. Mě jako dítě formoval projekt Adopce na dálku, který mi umožnil dojít až k magisterskému studiu,“ říká mladá žena Jenifer Renita z indické oblasti Bangalore.

„Jsem třetí ze čtyř sourozenců. Finanční situace mojí rodiny byla velmi špatná a nebylo možné zajistit každodenní potřeby. Proto jsem dostala doporučení k zapojení do programu Asha Charitable Trust, který s podporou Diecézní charity Hradec Králové v oblasti Bangalore zajišťuje vzdělávání chudých dětí. Váš zájem mi pomohl postavit se na vlastní nohy. A za to jsem velmi vděčná.

Sním o tom, že po studiích založím vlastní organizaci pro děti se specifickými potřebami, zejména pro děti autistické, hyperaktivní a s poruchami učení. Mým cílem je založit intervenční centrum pro ohrožené děti. Protože i já jsem byla dítětem v nouzi, kterému byla podána pomocná ruka. Věřím totiž tomu, že úspěchem není něco překonat, ale vrátit se a pomoci někomu v nouzi. Vím, že založení takové organizace bude zdlouhavé, ale jsem pevně odhodlaná to uskutečnit.

Závěrem Vám chci srdečně poděkovat, protože Vy denně šetříte peníze, abyste mě mohli každý rok podpořit ve studiu. Vždy vás odevzdávám do náruče dítěte Ježíše. Ať Vám žehná a naplní Vás láskou, pokojem, hojností, zdravím a bohatstvím.“

Jenifer Renita z indického Bangalore děkuje svým dárcům za podporu a možnost vystudovat. Pochází z chudé početné rodiny a jednou by chtěla sama pomáhat znevýhodněným dětem. Foto: archiv Adopce na dálku Diecézní charity HK

Jenifer Renita z oblasti Bangalore, Indie – Karnátaka

Dejte i Vy šanci indickým školákům na lepší budoucnost!

Zapojte se do projektu Adopce na dálku® na pomoc chudým dětem v Indii.
Jejich vzdělání můžete podpořit i menšími jednorázovými či pravidelnými finančními dary. Děkujeme Vám!

Kontakt: Adopce na dálku® – Diecézní charita Hradec Králové, Velké nám. 37, 500 01 Hradec Králové,
tel.: 495 063 177 (135), e-mail: adopce@hk.caritas.cz.

Více také na www.adopce.hk.caritas.cz a facebooku: adopce.dchhk.cz.

AKTUALITY

Pomoc lidem zasaženým tornádem na jižní Moravě

Jižní Morava: V obcích na Hodonínsku a Břeclavsku, které v červnu zasáhlo ničivé tornádo, od počátku pomáhá naše partnerská Diecézní charita Brno a vyhlásila i veřejnou sbírku. Katastrofa vyvolala velkou vlnu solidarity a dárci zaslali do sbírky přes 329 milionů korun. Charita Česká republika také uvolnila 500 tisíc korun z krizového fondu na pomoc postiženým obcím. V naší diecézi Charity uspořádaly humanitární sbírky v Poličce, Litomyšli a dalších místech, anebo zorganizovaly benefiční akce na pomoc Jižní Moravě, například v Hradci Králové a Dobrušce.

Na 70 charitních týmů provádělo šetření přímo v zasažených obcích ve spolupráci se starosty. V prvních dnech šlo o dodání potravin a vody do míst, která byla zcela zničená. Do odklízení následků a pomoci se aktivně zapojilo i přes 300 dobrovolníků. Charita v obcích zajišťovala také materiální pomoc a psychologickou podporu.

Ke 4. 8. 2021 Charita už rozdělila postiženým domácnostem přes 153 milionů korun na odstraňování škod a obnovu obydlí. *„Lidé jsou opravdu vděční za dary ze sbírky. Peníze jim totiž umožnily začít s nákupem potřebného stavebního materiálu nebo nutného vybavení do domácnosti. Všem dárcům, kteří přispěli do sbírky, velmi děkujeme,“* řekl Oldřich Haičman, ředitel Diecézní charity Brno.

Charita zůstává potřebným nablízku i nadále. Lidem, kterým pohroma zpustošila domov, se chce věnovat dlouhodobě a zaměřit se na zranitelné skupiny obyvatel.

Více o pomoci Jižní Moravě na www.pomoctornado.charita.cz

Jednou z obcí, kde postiženým domácnostem pomáhají týmy brněnské Charity, jsou také Mikulčice na Jižní Moravě. Foto: Richard Bouda (z archivu Diecézní charity Brno)

Jubilejní dvacáté Svatoanenské zahradní slavnosti opět bořily bariéry mezi zdravými a nemocnými. Foto: Miloš Šálek (z archivu OCH Červený Kostelec)

V Domově sv. Josefa zbourali bariéry mezi světem zdravých a hendikepovaných

Žireč: *„Domov sv. Josefa a práci místních zaměstnanců poznáte po ovoci“*, zaznělo z úst generálního vikáře Mons. Jana Paseky při slavnostní poutní mši svaté. A skutečně lahodným ovocem byly 20. Svatoanenské zahradní slavnosti bez bariér, které se v Domově sv. Josefa pro nemocné s roztroušenou sklerózou v Žirči konaly v sobotu 24. července. Zahájení se zúčastnil i kardinál Dominik Duka, který zavzpomínal s ředitelem Oblastní charity Červený Kostelec, Miroslavem Wajsarem, jak se Domov před 20 lety budoval.

Hudební program na 4 scénách, divadlo pro děti, ukázky starobylých řemesel a mnoho dalšího nabídly návštěvníkům letošní slavnosti. Klienti připravili také keramický model Domova sv. Josefa, který se vydražil v tiché aukci za 15 000 Kč. Dobrovolnice z organizace CISV předaly vydražený model zpět klientům na památku a už poněkolikáté je na slavnostech i doprovázely. Akce symbolicky vyvrcholila koncertem skupiny Hradišťan & J. Pavlici, který téměř před 20 lety odehrál vůbec první benefiční koncert pro Domov sv. Josefa.

V rámci slavností proběhla i tradiční prohlídka Domova, kde provázel i jeden z jeho klientů pan Josef, který téměř nemůže hýbat rukama. Počítač ovládá speciální pomůckou, kterou návštěvníkům také představil. Právě nemocné, jako je pan Josef, podpořilo svou účastí na 1412 návštěvníků. Účel akce byl splněn, bariéry mezi světem zdravých a hendikepovaných se rozpadly. Výtěžek benefice dosáhl částky 200 638 Kč, která poputuje na dofinancování terapeutické péče v Domově sv. Josefa.

Děkujeme všem návštěvníkům, dárcům, i partnerům akce, kterými jsou Královéhradecký kraj, Nadace Divoké husy, Město Dvůr Králové nad Labem, Rádio Blaník a portály Fler, Kudy z nudy a České výlety. Více také na www.domovsvatehojosefa.cz.

Jan Staněk (redakčně kráceno)

Benefiční koncert Smiling String Orchestra pro indické děti vynesl téměř 15 tisíc korun

Hradec Králové: V úterý 22. června se v katedrále sv. Ducha konečně mohl uskutečnit živý koncert souborů ZUŠ Střezina, který uspořádal Spolek Saeculum v rámci projektu Století Karla Otčenáška ve spolupráci s Diecézní charitou Hradec Králové. Smiling String Orchestra a členové Malého orchestru ZUŠ Střezina svým uměním uctili památku arcibiskupa Otčenáška a také podpořili vzdělávání dětí z chudých indických rodin. Akce se konala za podpory Statutárního města Hradec Králové a výtěžek z dobrovolného vstupného benefice činí celkem 14 941 Kč.

„Děkuji všem účinkujícím za úžasné vystoupení, které bylo po tak dlouhé době kulturního půstu tím nejlepším očkováním pro duši. Velké díky také všem návštěvníkům benefičního koncertu, kteří přispěli do kasičky na podporu vzdělání chudých indických rodin v projektu Adopce na dálku. Poděkování patří rovněž Spolku Saeculum a městu,“ uvedla Ing. Anna Maclová, ředitelka Diecézní charity Hradec Králové.

Publikum ocenilo každé vystoupení mladých nadějných hudebníků nadšeným potleskem a lidé upřímně děkovali za krásný zážitek. Do svých domovů odcházeli také s dobrým pocitem, že pomohli chudým dětem ve vzdálené Indii, aby mohly chodit do školy. Více na www.adopce.hk.caritas.cz a www.hk.caritas.cz.

Jana Karasová

Smiling String Orchestra svým uměním uctili památku arcibiskupa Karla Otčenáška a podpořili vzdělávání dětí z chudých indických rodin. Foto: archiv Diecézní charita Hradec Králové

Dobrovolnice Tereza Němcová oceněná v Pardubickém kraji

Litomyšl: V úterý 15. června se v Pardubicích konal již desátý ročník Galavečera Oceňování dobrovolníků, neziskových organizací a firem za rozvoj dobrovolnictví v Pardubickém kraji za rok 2020. Mezi oceněnými byla i Tereza Němcová, která společně se svou rodinou a přáteli pořádá Běh novoveskou přírodou.

Vybrané vstupné a peníze ze zakoupeného občerstvení poté putují rodině z okolí Litomyšle, která částku použije na zakoupení zdravotní pomůcky pro své hendikepované dítě. Za čtyři ročníky se tak Terce a jejímu týmu podařilo vybrat úžasných 246 000 Kč! Velké díky za podporu akce patří také zapojeným místním firmám.

Pokud chcete zažít příjemnou atmosféru, dát si trochu do těla a ještě se k tomu pobavit, přijďte na 5. ročník Běhu novoveskou přírodou, který se bude konat v sobotu 11. září v Nové Vsi u Litomyšle.

Více také na www.litomysl.charita.cz

Díky Nadačnímu fondu Tesco se znevýhodněné rodiny naučí vařit zdravě a ekonomicky

Havlíčkův Brod: Šipka – sociálně aktivizační služba pro rodiny s dětmi se letos zapojila do grantového programu VY ROZHODUJETE, MY POMÁHÁME Nadačního fondu Tesco a Nadace rozvoje občanské společnosti. V rámci projektu se sociálně znevýhodněné rodiny učí, jak vařit plnohodnotná jídla a zároveň při nákupu potravin myslet ekonomicky. Nadační příspěvek ve výši 20 tisíc korun pokryje nákup potravin a základních kuchyňských potřeb, které rodinám často chybí.

V Šipce pracují s rodinami, které jsou ohrožené nebo zasažené nepříznivou sociální situací a ve většině případů nemají dostatek financí ani na základní potřeby. *„Zejména u dětí často není zajištěna dostatečně vyvážená strava. Důvodem je nedostatečná nebo chybějící zkušenost rodičů s vařením a neznalost zdravých surovin,“* uvádí pracovnice Šipky Hana Ondráčková.

Díky grantovému programu mohou pracovnice Šipky takovým rodinám pomoci chybějící návyky a dovednosti získat. *„Od rodin se nám dostává pozitivní zpětné vazby. Vyzdvihují zejména možnost naučit se sestavit jídelníček a koupit si potraviny, které jsou zdravé a pro výživu dětí vhodné,“* uzavírá Hana Ondráčková.

Více také na www.hb.charita.cz.

Lubica Votavová

Na cestě od nás za Vámi

Jsem sestra domácího hospice. Jedna z pěti. Jmenuju se Pavla. S lékařkou domácího hospice jsme na kontrolní návštěvě u paní Anny ve Svitavách, která má rakovinu jater. A také velké množství tekutiny v břiše. To se stává. Dnes jí trochu tekutiny upustíme a paní Anně se bude lépe dýchat a břicho ji nebude tak tlačit.

Pár minut po začátku návštěvy volá paní Sára z Rohozné a informuje mě, že se manželův zdravotní stav od rána zhoršil. Je dušný, těžko se mu polykají tabletky. Slibuji, že jak dokončíme návštěvu ve Svitavách, jedu hned k nim. Ale bude to tak do hodiny. Máme v hospici jedno auto. Charita v Poličce vlastní více vozů a ochotně si je mezi službami půjčujeme. Ale právě dnes jsou všechny v plném nasazení v terénu…

Tento týden už by příběh vypadal jinak. Díky přispění Vás, laskavých a štědrých dárců, a také Výboru dobré vůle – Nadace Olgy Havlové jsme pro Domácí hospic sv. Michaela v Poličce zakoupili další vůz. Ten nám 26. července požehnal P. Milan Romportl. Nyní můžeme vyjet na více míst zároveň a pečovat tak o více rodin a jejich blízké v závěru života po celém okrese Svitavy.

Na pořízení nového auta pro Domácí hospic sv. Michaela se finančně podíleli také dárci Tříkrálové sbírky 2021, jarního Běhu pro hospic a Postní almužny 2021. I vy můžete podpořit jeho služby příspěvkem do sbírky Mé přání? Více informací naleznete na www.policka.charita.cz. **Děkujeme všem za podporu.**

Pavla Boučková

KALENDÁŘ AKCÍ NA PODZIM

Hradec Králové

Festival bez domova (5. ročník)

■ **11. 9. od 14 do 22 hod., Kavčí plácek.** Vystoupí kapely PF122, Crann, Piano, Volant a Čert ví. Program pro děti, módní přehlídka a občerstvení. Pořádá Dům Matky Terezy hradecké Charity. Více také na www.charitahk.cz.

Příluka u Nových Hradů u Skutče

Den pomoci pro Klárku

■ **28. 9. od 13 hod., Sportovní areál.** Novohradská Charita zve na benefiční Běh pro Klárku a Turnaj v minikopané. Trasu 5 km lze zdolat i chůzí, trasa pro rodiny vhodná i pro kočárky. Bohatý doprovodný program. Výtěžek bude věnován na kompenzační pomůcky pro roční Klárku s vrozenou vývojovou vadou. Více na www.novehrady.charita.cz a na facebooku, registrace na tel. 727 981 231.

Letohrad, Ústí nad Orlicí

Pomáhám během celý říjen

■ **1.–31. 10., Orlickoústecko.** Ať si běžec nebo chodec, zapoj se do benefičního běhu pro Domácí hospic Alfa-Omega a pomoz těm, kteří svůj závěrečný běh života chtějí strávit doma. Můžeš si vybrat trasu od 3 do 42,2 km v malebném podhůří Orlických hor. Pořádá Oblastní charita Ústí nad Orlicí pod záštitou senátora Ing. Petra Šilara. Informace a registrace na www.pomahamebehem.cz.

Hořice, Hronov, Jičín a Nové Město nad Metují

Putovní výstava příběhů z Indie

■ **Výstava „Za naše úspěchy vděčíme Vám I.“**
Hořice, děkanský kostel Narození Panny Marie (září)
Hronov, venkovní výstava naproti Jiráskovu divadlu (září)

■ **Výstava „Za naše úspěchy vděčíme Vám II.“**
Jičín, Biograf Český ráj (od poloviny září do konce října)
Nové Město n. Met., venkovní výstava u kostela Nejsvětější Trojice (říjen – listopad)

Poznejte příběhy indických dětí z projektu Adopce na dálku hradecké Diecézní charity, kterým dárci pomáhají na cestě ke vzdělání. Více také na www.adopce.hk.caritas.cz.

AKCE KE DNI CHARITY

Rychnov nad Kněžnou

Den Charity

■ **10. 9. od 9 hod., Stacionář sv. Františka (Palackého 111).** Farní charita pro Vás připravila komentované prohlídky stacionáře (každou celou hodinu), jarmark výrobků klientů, soutěže pro děti, občerstvení a další program až do pozdního odpoledne – ukázka canisterapie, přednáška, živá hudba. Více také na www.rychnov.charita.cz.

Lanškroun

Výstava Petr Macl: „Hosté na zemi“

■ **15.–30. 9., Městská knihovna.** Vernisáž autorské výstavy fotografií a přednáška 15. 9. od 17 hod. Pořádá Oblastní charita Ústí nad Orlicí. Více na www.uo.charita.cz.

Luže

Pouť lidí dobré vůle

■ **2. 10. poutní chrám Panny Marie Pomocné na Chlumku v Luži.** Charity Pardubice, Chrudim a Nové Hrady u Skutče zvou na 3. společnou pěší a cyklistickou Pouť lidí dobré vůle za umírající, nemocné a trpící do Luže. Mši svatou v 15 hod. celebruje generální vikář Mons. Jan Paseka (také živě na YouTube). Bude vypraven i bus z Pardubic a Chrudimi. Společné posezení, varhanní koncert, přednáška o poutním místě a program pro děti. Více informací a registrace na www.pardubice.charita.cz, www.chrudim.charita.cz, www.novehrady.charita.cz nebo na tel. 733 161 618 a e-mailu dobrovolnik@charitapardubice.cz.

Pouť lidí dobré vůle

V rámci Dne Charity pořádá Oblastní charita Pardubice, Farní charita Chrudim a Oblastní charita Nové Hrady u Skutče

pěší a cyklistickou pouť do Luže

za umírající, nemocné a trpící

která bude završena v chrámu P. Marie Pomocné na Chlumku mší svatou v sobotu 2. října 2021 v 15:00

Na pouť zveme všechny lidi dobré vůle, kteří chtějí svou účastí duchovně podpořit nemocné či jinak strádající příbuzné, přátele a známé

Program:
- po mši sv. společenské setkání
- pohoštění pro poutníky
- doprovodný program a program pro děti

Pěší:
Pardubice, kostel sv. Bartoloměje 6:00, 32 km
požehnání poutníkům na cestu
Chrudim, kostel NPM 8:30, 21 km
požehnání poutníkům na cestu
Luže, poutní kostel P. Marie Pomocné,
mše svatá za nemocné a trpící v 15:00

Cyklisté:
Pardubice, kostel sv. Bartoloměje 11:00, 32 km
požehnání poutníkům na cestu
Chrudim, kostel NPM 12:00, 21 km
požehnání poutníkům na cestu
Luže, poutní kostel P. Marie Pomocné,
mše svatá za nemocné a trpící v 15:00

Autobus: (rezervace míst nutná)
Pardubice, parkoviště u lodě Arnošt, 13:15
Chrudim, Masarykovo náměstí, 13:45
Luže, příjezd 14:15
Luže, poutní kostel P. Marie Pomocné,
mše svatá za nemocné a trpící v 15:00

Návrat:
Luže, odjezd autobusu 18:00
Chrudim, Masarykovo náměstí, 18:30
Pardubice, parkoviště u lodi Arnošt, 19:00

Více informací a registrace na pardubice.charita.cz, chrudim.charita.cz, novehrady.charita.cz nebo tel.: 733 161 618, e-mail: dobrovolnik@charitapardubice.cz

XVII. ročník mezinárodního varhanního festivalu 2021

ZDEŇKA POLOLÁNÍKA

SVĚTOVÝ VARHANNÍ ROMANTISMUS A MODERNA

& ČESKÁ SOUDOBÁ MŠE

18. 9. 2021

MARTIN MOUDRÝ (CZ) - varhany

SCHOLA CANTUS GREGORIANI (CZ) - zpěv

Zazní skladby: Ference Liszta, Felixe Mendelssohn-Bartholdyho, Zdeňka Pololáníka, Martina Moudrého aj.

KOSTEL SV. PROKOPA V DLOUHÉ TŘEBOVÉ

v 19:00 hodin

25. 9. 2021

KLAUS SONNLEITNER (AUT) - varhany

Varhanní recitál z děl autorů: Antona Brucknera, Wolfganga Amadea Mozarta, Zdeňka Pololáníka aj.

KOSTEL SV. MARIE MAGDALÉNY V ŘETOVÉ

v 19:00 hodin

2. 10. 2021

JEAN-PIERRE LECAUDEY (FRA) - varhany

Varhanní recitál z děl autorů: Nicolase de Grignyho, Césara Francka, Jehan Alaina, Marcela Dupré, Oliviera Messiaena aj.

KOSTEL SV. JAKUBA VĚTŠÍHO V ČESKÉ TŘEBOVÉ

v 19:00 hodin

9. 10. 2021

STUDENTI PRAŽSKÉ AMU (CZ) - varhany

Varhanní recitál z děl autorů: Bedřicha Antonína Wiedermanna, Otmara Máchy, Zdeňka Pololáníka aj.

KOSTEL SV. JAKUBA VĚTŠÍHO V ČESKÉ TŘEBOVÉ

v 19:00 hodin

16. 10. 2021

ZDENĚK POLOLÁNÍK JUBILEJNÍ

BESEDA BRNĚNSKÁ (CZ) - Brněnský filharmonický sbor

PETR KOLAŘ (CZ) - dirigent

DRAHOMÍRA MATZNEROVA (CZ) - varhany

KOSTEL SV. JAKUBA VĚTŠÍHO V ČESKÉ TŘEBOVÉ

v 19:00 hodin

POŘÁDÁ KULTURNÍ CENTRUM ČESKÁ TŘEBOVÁ VE SPOLUPRÁCI S ŘÍMSKOKATOLICKOU FARNOSTÍ - DĚKANSTVÍM ČESKÁ TŘEBOVÁ A ZA PODPORY MĚSTSKÉHO MUZEA ČESKÁ TŘEBOVÁ POD ZÁŠTITOU HEJTMANA PARDUBICKÉHO KRAJE MARTINA NETOLICKÉHO A STAROSTKY MĚSTA ČESKÁ TŘEBOVÁ MAGDALÉNY PETERKOVÉ.

MĚSTO ČESKÁ TŘEBOVÁ · OBEC ŘETOVÁ · OBEC DLOHÁ TŘEBOVÁ · Pardubický kraj · Českotřebovský zpravodaj

ZÁJEMCI O POŘADY KC ČESKÁ TŘEBOVÁ SI MOHOU VSTUPENKY ZAKOUPIT ONLINE PROSTŘEDNICTVÍM INTERNETU NA INTERNETOVÉ STRÁNCE KC – WWW.KCCT.CZ. FYZICKY SI JE MOHOU ZAKOUPIT, NA INFORMAČNÍM CENTRU ČESKÁ TŘEBOVÁ, TEL. 465 532 805. REZERVOVANÉ VSTUPENKY VYZVEDNĚTE NEJPOZDĚJI, DO 24 HODIN, POTÉ BUDE REZERVACE AUTOMATICKY ZRUŠENA!